

Begroting en jaarstukken als kaderstellend en controlerend instrument van Provinciale Staten

Provincie Noord-Holland

Nota van Bevindingen

Amsterdam, 22 juni 2006

Inhoudsopgave

1.	Inleiding	4
1.1	Aanleiding	4
1.2	Probleemstelling	4
1.3	Afbakening	5
1.4	Normenkader	5
1.5	Onderzoeksmethode	9
1.6	Leeswijzer	9
2.	Toetsing opzet Begroting en Jaarstukken	10
2.1	Inleiding.....	10
2.2	Begroting 2006	11
2.2.1	BBV toetsing van de structuur.....	11
2.2.2	BBV toetsing per onderdeel	12
2.2.3	Financiële Verordening	13
2.3	Jaarstukken 2004	14
2.3.1	BBV toetsing van de structuur.....	14
2.3.2	BBV toetsing per onderdeel	15
2.3.3	Financiële Verordening	16
2.4	Ontwikkeling van de begroting.....	17
2.4.1	BBV toetsing van de structuur.....	17
2.4.2	BBV toetsing per onderdeel	17
2.4.3	Financiële Verordening	18
3.	Toetsing beleidsinformatie	19
3.0	Inleiding.....	19
3.1	Samenhang begroting 2006	19
3.2.1	Programma Wegen, verkeer en mobiliteitsmanagement	20
3.2.2	Programma Welzijn en (jeugd)zorg.....	24
3.2	Toets VBTB/SMART	26
3.3.1	Programma Wegen, verkeer en mobiliteitsmanagement	27
3.3.2	Programma Welzijn en (jeugd)zorg.....	28
3.3	Aansluiting en toelichting afwijkingen van begroting en jaarstukken	29
3.4.1	Programma Verkeer en vervoer.....	29
3.4.2	Programma Welzijn.....	31
4.	Bevindingen Kaders	34
4.1	Inleiding.....	34
4.2	BBV als wettelijk kader	34
4.2.1	Interpretatie van het BBV	34
4.2.2	Bevindingen bij de toetsing van het BBV kader	35
4.1	Financiële verordening als provinciaal kader	37
4.3.1	Verantwoording van beleidsinformatie (VBTB/SMART)	37

4.3.2	Verantwoording van financiële afwijkingen	38
4.3.3	Rechtmatigheid	38
Bijlagen		40

HOOFDSTUK 1

INLEIDING

1.1 Aanleiding

Sinds de invoering van het dualisme richten de Provinciale Staten (PS) zich op de kaderstellende en controlerende taken in het provinciaal bestuur. Voor de kaderstellende rol van PS is de begroting, waarin de kaders staan voor zowel het beleid als de financiën, het belangrijkste document. Voor de controlerende rol van PS zijn de jaarstukken, waarin Gedeputeerde Staten (GS) verantwoording afleggen over het afgelopen jaar, het belangrijkste document. De kwaliteit van zowel de begroting als de jaarstukken is dan ook belangrijk voor PS om haar rol goed te kunnen vervullen. De kwaliteit van de begroting en de jaarstukken wordt grotendeels bepaald door (1) de gebruikte opzet en (2) de formulering van de beleidsinformatie.

Voor de *opzet* van de begroting en jaarstukken bestaat een wettelijk en provinciaal kader. Het wettelijk kader heeft vorm gekregen in het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV). Voldoen aan de normen van het BBV is een voorwaarde voor een goede uitvoering van de kaderstellende en controlerende rol van PS. De BBV normen zijn onder meer gericht op de hoofdstructuur, de invulling hiervan en het identiek maken van de opzet van de begroting aan die van de jaarstukken. Aanvullend op het BBV kan de provincie in de financiële verordening normen opstellen voor de opzet van de begroting en jaarstukken.

Naast de opzet speelt ook de *formulering* van de beleidsinformatie een belangrijke rol bij de kaderstellende en controlerende rol van PS. De beleidsinformatie over een doelstelling wint aan bestuurlijke waarde wanneer deze zoveel mogelijk in termen van prestaties en effecten is geformuleerd. In 1999 heeft het Rijk het kader VBTB, Van Beleidsbegroting Tot Beleidsverantwoording, ingesteld, dat de koppeling tussen beleid, prestaties en geld centraal stelt. Dit gedachtegoed levert verschillende instrumenten en criteria voor het optimaliseren van de beleidsinformatie. In paragraaf 1.4 gaan we hier nader op in.

1.2 Probleemstelling

De doelstelling van het onderzoek is een bijdrage te leveren aan de verbetering van de begroting en jaarstukken om daarmee de kaderstellende en controlerende functie van Provinciale Staten te ondersteunen.

De vraagstelling luidt als volgt:

Zijn de begroting en jaarstukken toereikend om de Provinciale Staten zijn kaderstellende en controlerende functie goed te laten vervullen?

Deze vraagstelling is uitgewerkt in de volgende onderzoeksvragen:

1. Voldoet de opzet van de begroting en de jaarstukken aan de normen van het BBV en de financiële verordening? (zie hoofdstuk 2);

2. Is ook de beleidsinformatie in de programma's van de begroting en jaarstukken toereikend om de Provinciale Staten zijn kaderstellende en controlerende functie goed te laten vervullen? (zie hoofdstuk 3);
3. Staan de wettelijke en provinciale kaders borg voor een kwalitatief toereikende begroting en jaarstukken of is het wenselijk extra richtlijnen op te stellen? (zie hoofdstuk 4).

In paragraaf 1.4 staan deze onderzoeksvragen nader uitgewerkt in relatie tot het normenkader.

1.3 Afbakening

Het onderzoek richt zich op:

- De begroting 2004 en 2006 en jaarstukken 2004 van de provincie Flevoland, Noord-Holland, Utrecht en Zuid-Holland. Door de begroting over 2004 en 2006 met elkaar te vergelijken, wordt inzicht verkregen in de ontwikkeling van de opzet van de begroting. Door zowel de begroting als de jaarstukken over 2004 te onderzoeken, kunnen we vaststellen in hoeverre deze stukken op elkaar aansluiten;
- De opzet van de begroting en de jaarstukken, waarbij toetsing plaatsvindt van de aanwezigheid van de vereiste onderdelen op de juiste plaats in de begroting en jaarstukken. Richtlijnen hiervoor zijn de normen voor de opzet van de begroting en jaarstukken, die staan opgenomen in het BBV en de financiële verordening van de provincie;
- De formulering van de beleidsinformatie in de programma's van de begroting en jaarstukken. Het onderzoek besteedt aandacht aan de doelformulering, de samenhang in de beleidsinformatie, de aansluiting tussen begroting en jaarstukken en toelichting op de afwijkingen in de jaarstukken.

Het onderzoek richt zich *niet* op:

- De productenraming en productenrealisatie. De productenraming en productenrealisatie vervullen met name een rol bij de taakuitoefening van GS en worden dan ook door GS vastgesteld;
- De getrouwheid en rechtmatigheid van de financiële informatie, wat reeds aan bod komt bij de accountantscontrole. In het kader hiervan hebben we de balans in de jaarstukken niet in het onderzoek meegenomen;
- De doelmatigheid en doeltreffendheid van het beleid beschreven in begroting en jaarstukken. De inhoudelijke kant van de teksten komt niet aan bod, het gaat uitsluitend om de opzet en formulering van de begroting en jaarstukken;
- Het proces van de totstandkoming en het gebruik van de begroting en jaarstukken door PS.

1.4 Normenkader

Elk onderzoek van de Rekenkamer leidt tot een beoordeling in termen van conclusies op grond van de normen. In principe worden deze normen ontleend aan (in volgorde van 'gewicht'): wet- en regelgeving, vastgesteld beleid, professionele opvattingen en inzichten (zowel vanuit vakgebieden als van andere rekenkamers, waaronder de Algemene Rekenkamer).

In tabel 1.1 zijn voor de drie onderzoeksvragen en bijbehorende subvragen de normen uiteengezet. Het kader waarbinnen de begroting en verantwoording zijn opgesteld, wordt vormgegeven door onder meer de normen uit het BBV en de financiële verordening van de provincie zelf. Naast dit wettelijk kader bestaan er ook criteria die gericht zijn op de verbetering van de formulering van de beleidsdoelstellingen. Deze criteria zijn ontleend aan SMART en aan de Handreiking Doelformulering en Prestatiegegevens, die in 2002 is uitgebracht door het Ministerie van Financiën in het kader van VBTB.

Tabel 1.1 Normen in relatie tot de onderzoeksvragen

Onderzoeksvraag	Subvragen	Normen
Onderzoeksvraag 1: Toetsing opzet begroting en jaarstukken (hoofdstuk 2)	a. Voldoet de opzet van de begroting 2006 en de jaarstukken 2004 aan BBV normen?	Normen uit BBV (artikel 7 t/m 23) en financiële verordening (provinciespecifiek)
	b. Voldoet de opzet van de begroting 2006 en jaarstukken 2004 aan de extra normen uit de financiële verordening?	Normen uit BBV (artikel 4, artikel 24 t/m 29) en financiële verordening (provinciespecifiek)
	c. Welke ontwikkeling heeft de opzet van de begroting 2006 ten opzichte van 2004 gemaakt in relatie tot de normen van het BBV en de financiële verordening?	Normen uit BBV (artikel 7 t/m 23) en financiële verordening (provinciespecifiek)
Onderzoeksvraag 2: Toetsing beleidsinformatie (hoofdstuk 3)	a. Begroting 2006	
	i. Voldoet de doelformulering?	Geselecteerde VBTB- en/of SMART-criteria.
	ii. Bestaat er samenhang tussen de algemene doelen, operationele doelen, activiteiten/prestaties en indicatoren?	De beleidsinformatie is samenhangend in een doelenboom te beschrijven
	b. Jaarstukken 2004	
	i. Is duidelijk hoe de beleidsinformatie in de jaarstukken aansluit op de beleidsinformatie in de begroting?	De beleidsinformatie in de programma's van de jaarstukken geeft inzicht in de realisatie van het beleid beschreven in de begroting.
ii. Worden de afwijkingen in de realisatie ten opzichte van de beleidsdoelstellingen en begrote kosten voldoende toegelicht?	De jaarstukken geven inzicht in de oorzaak van de afwijkingen van de doelstelling en van de onder- of overschrijding ten opzichte van de begroting.	
Onderzoeksvraag 3: Kaders (hoofdstuk 4)	a. Welke bevindingen komen voort uit de BBV normen?	BBV (artikel 4, artikel 7 t/m 29)
	b. Welke bevindingen komen voort uit de normen van de financiële verordening?	Financiële verordening (provinciespecifiek)

Besluit Begroting en Verantwoording (BBV)

Vanuit het BBV gelden normen voor de opzet van de begroting en de verantwoording. BBV geeft zowel normen voor de hoofdstructuur van de begroting en jaarstukken als voor de opzet van de verschillende onderdelen van de begroting en jaarstukken. Omdat de normen van BBV minimum eisen zijn en daardoor ruimte over laten voor interpretatie, heeft de Rekenkamer haar interpretatie, waar nodig, in hoofdstuk 4 uiteengezet.

Het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties stuurt de provincies jaarlijks een toezichtbrief, waarin naast het oordeel over de toezichtvorm (preventief of repressief) ook wordt ingegaan op de overige toezichtbevindingen. De overige toezichtbevindingen hebben, naast de beoordeling of de begroting op hoofdlijnen voldoet aan de eisen van wet- en regelgeving, betrekking op de resultaten van twee variabele onderzoeken die jaarlijks worden gehouden. Voor de begroting 2006 heeft het ministerie in het kader van de variabele onderzoeken beoordeeld in hoeverre de Financiële begroting, de Meerjarenraming en de paragraaf Verbonden partijen aan de BBV normen voldoen. De BBV normen laten ruimte over voor interpretatie, daarom hebben de Randstedelijke Rekenkamer en het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties de beoordeling van de hiervoor genoemde onderdelen met elkaar afgestemd. Hierdoor wordt één signaal uitgezonden naar de provincies.

Financiële verordening

Conform Provinciewet artikel 216 stelt PS een financiële verordening vast waarin de uitgangspunten voor het financiële beleid, de regels voor het financiële beheer en financiële organisatie zijn vermeld. De verordening kan aanvullende normen bevatten voor de opzet van de begroting en verantwoording.

De selectie aan normen die wij hebben toegepast uit de financiële verordening staan vermeld in bijlage IV.

Criteria voor doelformulering

Voor het beoordelen van de formulering van de doelstellingen bestaan verschillende criteria.

Voor het verbeteren van de informatievoorziening zijn in de VBTB Handreiking Doelformulering en Prestatiegegevens criteria opgesteld voor de formulering van de beleidsdoelstellingen. De concept versie van de handreiking is becommentarieerd door diverse departementen, een drietal adviesbureaus en de Algemene Rekenkamer. Een bekende, deels vergelijkbare set criteria wordt samengevat met de term SMART. In dit onderzoek hebben we de begrotingen en jaarstukken niet aan alle criteria van VBTB of SMART getoetst. Dit hangt samen met de afbakening (zie paragraaf 1.3) van het onderzoek, waarbij de Rekenkamer niet de inhoud van het beleid toetst. Een deel van de criteria (acceptabel, realistisch/haalbaar, stuurbaar, verantwoordelijk en doelgroep) is alleen toetsbaar na uitgebreid beleidsinhoudelijk onderzoek en derhalve hier niet meegenomen. Daarnaast overlapt een groot deel van de criteria vanuit SMART en VBTB elkaar. Dit geldt bijvoorbeeld voor specifiek en beknopt, waarbij beknopt duidt op een duidelijke weergave van de kern van het beleid. Zie tabel 1.2 voor een overzicht van de geselecteerde criteria.

Tabel 1.2 Overzicht criteria SMART/VBTB

SMART	VBTB	
Specifiek	Beknopt	Meegenomen in het onderzoek
Meetbaar	Prikkelend	Meegenomen in het onderzoek
	Meetbaar/toetsbaar	Meegenomen in het onderzoek
Acceptabel		
Realistisch	Haalbaar	
Tijdgebonden	Tijdgebonden	Meegenomen in het onderzoek
	Stuurbaar	
	Verantwoordelijkheid	
	Doelgroep	

In dit onderzoek maken we dus gebruik van de volgende criteria:

- Specifiek: Is de te leveren prestatie voldoende specifiek en niet voor meerdere uitleg vatbaar?
- Prikkelend: Is een streefwaarde opgenomen?
- Meetbaar/toetsbaar: Kan op basis van de huidige formulering de realisatie van de doelstellingen tussentijds gevolgd worden aan de hand van prestatiegegevens en/of evaluatieonderzoek? Is een indicator opgenomen? Is informatie over de nulsituatie opgenomen?
- Tijdgebonden: Is aangegeven wanneer c.q. binnen welke periode het effect/probleem moet zijn bereikt/opgelost? Is een tijdpad met tussentijds te realiseren streefwaarden opgenomen?

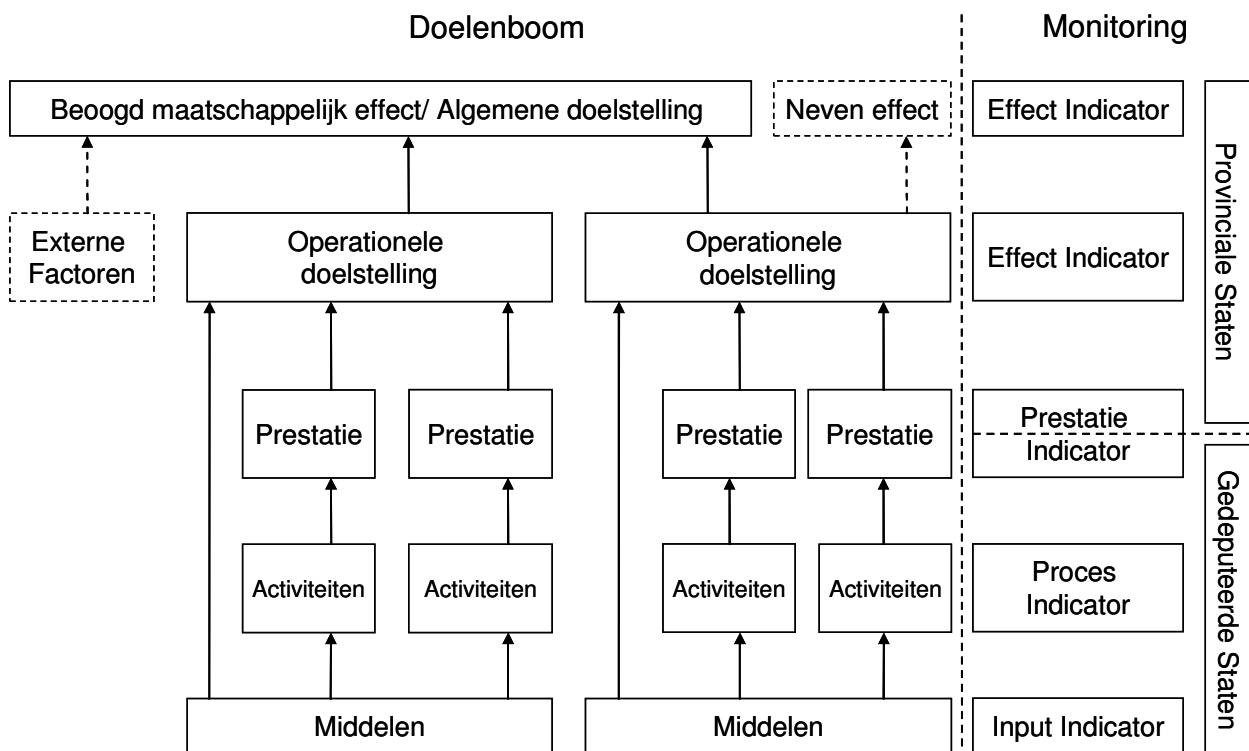
Doelenboom

Zowel VBTB als het BBV geven aan dat het in de begroting draait om de beantwoording van de drie w-vragen:

1. Wat willen we bereiken? Hier gaat het om de algemene doelstelling en de operationele doelstelling;
2. Wat gaan we daarvoor doen? Hier gaat het om de prestaties en/of activiteiten;
3. Wat mag dat kosten? Hier gaat het om de middelen.

De samenhang tussen deze drie vragen is van belang voor de kaderstellende en controlerende rol van PS. Voor het beoordelen van de samenhang tussen deze drie vragen maken we gebruik van een doelenboom.

In figuur 1.1 hebben we een schematische doelenboom weergegeven. Deze doelenboom bestaat uit een samenhangend overzicht van de algemene doelstelling, de operationele doelstelling, de prestaties/activiteiten en de middelen. Voor het monitoren van deze onderdelen zijn bijbehorende indicatoren van belang. Voor Provinciale Staten zijn met name de effectindicator en de prestatie-indicator van belang voor het uitvoeren van de controlerende rol. Voor de Gedeputeerde Staten zijn naast de prestatie-indicator met name de proces- en inputindicator relevant voor het monitoren van de uitvoering van het beleid.

Figuur 1.1 Schematische doelenboom

1.5 Onderzoeksmethode

Het onderzoek is uitgevoerd na het uitbrengen van de begroting en de jaarstukken. Het onderzoek omvat documentenonderzoek en interviews. Zie bijlage I voor de lijst van geïnterviewden.

Voor het documentenonderzoek zijn de volgende bronnen geraadpleegd:

- Begrotingen 2004 en 2006 en jaarstukken 2004 van provincies Flevoland, Noord-Holland, Utrecht en Zuid-Holland;
- Besluit Begroting en Verantwoording (BBV);
- Financiële verordening van de vier provincies;
- VBTB Handreiking Doelformuleringen en Prestatiegegevens.

Voor de analyse van de beleidsinformatie (hoofdstuk 3) zijn per provincie twee programma's geselecteerd. Deze zijn geselecteerd aan de hand van de financiële omvang van het programma.

De samenhang in de beleidsinformatie en de doelformulering zijn beoordeeld voor twee programma's in de begroting 2006. In tabel 1.3 is per provincie aangegeven welke programma's dit betreft.

Tabel 1.3 Overzicht geselecteerde programma's 2006 (programmanummering)

Flevoland	Noord-Holland	Utrecht	Zuid-Holland
Infrastructuur en Mobiliteit (2)	Wegen, verkeer en mobiliteitsmanagement (2.3)	Doelmatig verkeer- en vervoersysteem (4.5)	Beheer infrastructuur (vaar)wegen (5)
Zorg, Onderwijs en Welzijn (7)	Welzijn en (jeugd)zorg (2.9)	Sociale pijler (5.3)	Samenleving (10)

De aansluiting tussen de begroting en de jaarstukken is beoordeeld voor het begrotingsjaar 2004. In tabel 1.4 is per provincie aangegeven welke programma's dit betreft.

Tabel 1.4 Overzicht geselecteerde programma's 2004 (programmanummering)

Flevoland	Noord-Holland	Utrecht	Zuid-Holland
Infrastructuur en Mobiliteit (2)	Verkeer en vervoer (3)	Aanleg en reconstructie wegen (4.2)	Beheer infrastructuur (vaar)wegen (4.5)
Welzijn en zorg (9)	Welzijn (8)	Sociale agenda (5.3)	Sociaal beleid en zorg (4.11)

1.6 Leeswijzer

- In hoofdstuk 2 komt de toetsing van de *opzet* van de begroting en jaarstukken aan bod (onderzoeksvraag 1). In dit hoofdstuk wordt de opzet getoetst aan de eisen van BBV en de financiële verordening.
- Hoofdstuk 3 heeft betrekking op onderzoeksvraag 2, namelijk de toetsing van de *beleidsinformatie*. Hier wordt achtereenvolgens ingegaan op:
 - de samenhang in de beleidsinformatie;
 - de doelformulering;
 - de aansluiting tussen de begroting en jaarstukken.
- Hoofdstuk 4 gaat in op onderzoeksvraag 3, of het wettelijk en provinciaal kader, zoals in dit onderzoek toegepast, toereikend is voor de kaderstellende en controlerende rol van PS.

HOOFDSTUK 2

TOETSING OPZET BEGROTING EN JAARSTUKKEN

2.1 Inleiding

In dit hoofdstuk worden de uitkomsten gepresenteerd van de analyse van de opzet van begroting en jaarstukken. Vanuit het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) en de provinciespecifieke financiële verordeningen (FV) gelden normen voor de opzet van de begroting en de verantwoording. Hierbij willen we benadrukken dat we niet de inhoud van de teksten hebben beoordeeld. De normen vanuit het BBV zijn gegroepeerd naar onderdelen van de begroting en de jaarstukken zoals in tabel 2.1 is opgenomen. Voor de normen van de financiële verordening hebben we de provinciespecifieke indelingen aangehouden.

Tabel 2.1 BBV onderdelen van de begroting en de jaarstukken

Begroting	Jaarstukken
Programma's	Realisatie programma's
Algemene dekkingsmiddelen	Algemene dekkingsmiddelen
Bedrag onvoorzien	Gebruik bedrag onvoorzien
Paragrafen	Paragrafen
Overzicht baten en lasten	Programmarekening
Financiële positie	
Meerjarenraming	

De Rekenkamer heeft beoordeeld in welke mate de begroting en jaarstukken voldoen aan deze normen. Hierbij gaan we achtereenvolgens in op:

- de structuur van de begroting en jaarstukken;
- de normen binnen de onderdelen van de begroting en jaarstukken.

Voor de beoordeling van de structuur van begroting en jaarstukken hebben wij de voorgeschreven structuur uit BBV en de door de provincie gehanteerde structuur grafisch in kaart gebracht.

Bij de beoordeling op de onderdelen hebben wij vier scorecategorieën gehanteerd:

Ja	=	Het onderdeel voldoet volledig aan de norm van BBV/FV;
Nee*	=	Het onderdeel voldoet niet aan de norm van BBV/FV: het betreffende onderdeel is wel opgenomen, maar niet op de juiste plaats ¹ ;
Deels	=	Het onderdeel voldoet gedeeltelijk aan de norm van BBV/FV: het onderdeel is gedeeltelijk opgenomen;
Nee	=	Het onderdeel voldoet niet aan de norm van BBV/FV;

¹ Indien vereiste onderdelen zijn opgenomen in een bijlage zonder verwijzing daarnaar op de juiste plaats in de hoofdttekst, beoordelen we dit ook als Nee*.

De analyse is uitgevoerd voor de begroting 2004, de begroting 2006 en de jaarstukken 2004. We hebben in paragraaf 2.2 en paragraaf 2.3 de bevindingen met betrekking tot de begroting 2006 respectievelijk de jaarstukken 2004 opgenomen. In paragraaf 2.4 hebben wij de bevindingen van de ontwikkeling van de begroting tussen 2004 en 2006 opgenomen.

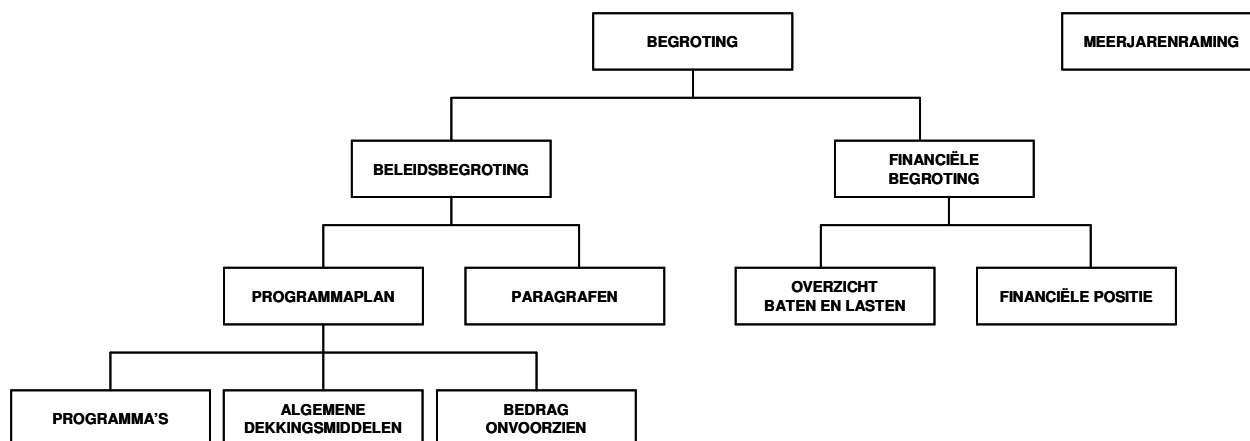
In de bijlage II t/m IV zijn de bevindingen op een meer gedetailleerd niveau opgenomen.

2.2 Begroting 2006

De Provinciale Staten stellen in de begroting de beleidskaders vast. Met het vaststellen van de begroting geven PS de jaarlijkse programmatische en financiële kaders aan. De begroting is hiermee van groot belang voor de kaderstellende functie van PS. In deze paragraaf gaan we in op de begroting 2006. Deze paragraaf richt zich op de vraag in welke mate de begroting voldoet aan de normen van het BBV en de financiële verordening.

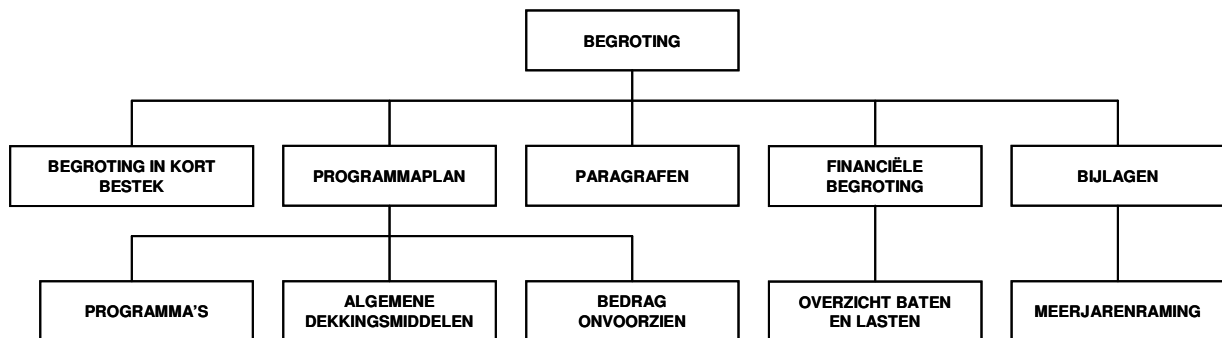
2.2.1 BBV toetsing van de structuur

In figuur 2.1 is de structuur van de begroting volgens de normen van het BBV opgenomen.

Figuur 2.1 Overzicht structuur van de begroting volgens BBV

De begroting van provincie Noord-Holland komt deels met deze structuur overeen (figuur 2.2). De beleidsbegroting is niet benoemd, maar de onderdelen hiervan (programmaplan en paragrafen) zijn wel in de begroting opgenomen. Daarnaast heeft de begroting een duidelijk onderscheiden financiële begroting, waarin het overzicht baten en lasten is opgenomen. De meerjarenraming is echter, zonder duidelijke verwijzing in de hoofdttekst, opgenomen in de bijlagen.

Figuur 2.2 Overzicht structuur van de begroting 2006 van Noord-Holland

2.2.2 BBV toetsing per onderdeel

Per onderdeel is ingegaan op de mate waarin het specifieke onderdeel al dan niet aan BBV normen voldoet (tabel 2.2). Voor een gedetailleerd overzicht zie bijlage II.

Tabel 2.2 Beoordeling BBV normen op de onderdelen van de begroting 2006 van Noord-Holland

Onderdeel	# Ja	# Nee*	# Deels	# Nee	Totaal
a Programma's	3	-	-	-	3
b Algemene dekkingsmiddelen	5	-	-	1	6
c Bedrag onvoorzien	1	-	-	-	1
d Paragrafen	33	-	3	5	41
e Overzicht baten en lasten	4	2	1	1	8
f Financiële positie	2	4	-	2	8
g Meerjarenraming	1	3	1	3	8
Totaal	49 (65%)	9 (12%)	5 (7%)	12 (16%)	75 (100%)

a. Programma's

De programma's voldoen volledig aan de normen van het BBV. De programma's behandelen de vereiste onderdelen:

- doelstellingen, in het bijzonder de beoogde maatschappelijke effecten;
- de wijze waarop ernaar gestreefd zal worden die effecten te bereiken;
- raming van baten en lasten.

b. Algemene dekkingsmiddelen

Het overzicht algemene dekkingsmiddelen voldoet grotendeels aan de normen van het BBV. In het overzicht ontbreekt echter het saldo tussen de compensabele BTW en de uitkering uit het BTW-compensatiefonds.

c. Bedrag onvoorzien

Het bedrag onvoorzien is voor de gehele begroting geraamd als *stelpost onvoorziene uitgaven*.

d. Paragrafen

De paragrafen voldoen grotendeels aan de eisen van BBV. Echter de paragrafen onderhoud kapitaalgoederen (1x nee en 1x deels), verbonden partijen (1x nee), grondbeleid (3x nee) en lokale heffingen (2x deels) voldoen niet volledig aan de eisen van BBV.

In de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen ontbreekt voor groen het beleidskader en een deel (tuinen) van de vertaling van de financiële consequenties naar begroting.

In de paragraaf verbonden partijen ontbreekt een visie op verbonden partijen in relatie tot de realisatie van de doelstellingen die zijn opgenomen in de begroting.

In de paragraaf grondbeleid is geen visie opgenomen op grondbeleid in relatie tot de realisatie van de doelstellingen van de programma's. Tevens ontbreken een actuele prognose van de te verwachten resultaten van de grondexploitatie en de onderbouwing van de geraamde winstneming.

In de paragraaf lokale heffingen zijn de geraamde inkomsten van de nazorgheffing niet opgenomen. Daarnaast ontbreekt een aanduiding van de lokale lastendruk voor de belastingen en heffingen, anders dan de opcenten motorrijtuigenbelasting.

e. Overzicht baten en lasten

Het overzicht baten en lasten voldoet gedeeltelijk aan de eisen van BBV. Een aantal onderdelen, namelijk het bedrag onvoorzien en de beoogde toevoegingen en onttrekkingen aan reserves per programma, is niet in het overzicht van de baten en lasten opgenomen, maar elders in de begroting. De beoordeling "deels" heeft betrekking op de toelichting op de oorzaken van verschil met de realisatie van (voor)vorig jaar. Er ontbreekt een overzicht van de geraamde incidentele baten en lasten.

f. Financiële positie

De financiële positie (uiteenzetting en toelichting) voldoet in beperkte mate aan de eisen van BBV. Ten eerste zijn de jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume niet opgenomen. Tevens is in de begroting geen toelichting opgenomen op de ontwikkelingen ten opzichte van het vorige begrotingsjaar. En tenslotte zijn vier onderdelen in de bijlagen opgenomen, zonder dat een verwijzing in de financiële begroting is opgenomen.

g. Meerjarenraming

De meerjarenraming (en toelichting) komt onvoldoende overeen met de eisen van BBV. In de meerjarenraming is geen aandacht besteed aan de jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume en de financiering. Tevens ontbreekt een toelichting op ontwikkeling van de meerjarenraming ten opzichte van vorig begrotingsjaar. Bij de meerjarenraming van de kapitaallasten ontbreekt een onderscheid in investeringen in economisch nut en in maatschappelijk nut. Drie onderdelen van de meerjarenraming in de bijlagen, zonder een verwijzing hiernaar in de financiële begroting.

2.2.3 Financiële Verordening

In deze paragraaf zijn de onderdelen van de begroting 2006 opgenomen die al dan niet voldoen aan de normen van de financiële verordening, in Noord-Holland getiteld Verordening financieel beheer. We hebben de normen uit de Verordening financieel beheer geselecteerd die van invloed zijn op de opzet van de begroting. We hebben de overlappende normen uit de verordening en het BBV in deze paragraaf niet wederom beoordeeld. In tabel 2.3 zijn de beoordeelde onderdelen uit de verordening opgenomen.

Tabel 2.3 Beoordeling normen financiële verordening op de onderdelen van de begroting 2006 van Noord-Holland

Onderdeel	# Ja	# Nee*	# Deels	# Nee	Totaal
a Begroting	1	-	-	-	1
b Informatievoorziening en verantwoording	1	-	-	-	1
Totalen	2 (100%)	-	-	-	2(100%)

a. Begroting

De begroting voldoet aan de norm dat de ontwerpbegroting is ingedeeld volgens de door PS vastgestelde programma-indeling en voorzien van prestatie-indicatoren. In de begroting worden dit effectindicatoren genoemd.

b. Informatievoorziening en verantwoording

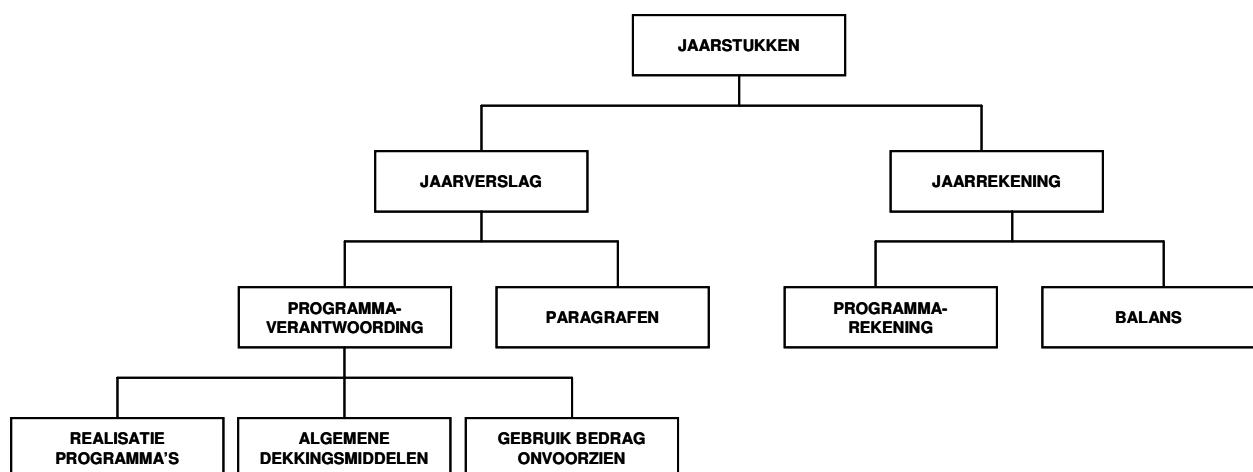
De begroting voldoet aan de norm dat de financieringsparagraaf in de ontwerpbegroting informatie omvat over de algemene ontwikkelingen in de financieringsfunctie en het in het begrotingsjaar te voeren financieringsbeleid.

2.3 Jaarstukken 2004

De Gedeputeerde Staten leggen via de jaarrekening en het jaarverslag (samen de jaarstukken genaamd) verantwoording af aan de Provinciale Staten over elk begrotingsjaar en over het gevoerde bestuur. De jaarstukken zijn hiermee van groot belang voor de controlerende functie van PS. In deze paragraaf gaan we in op de jaarstukken 2004. Deze paragraaf richt zich op de vraag in welke mate de jaarstukken voldoen aan de normen van het BBV en de financiële verordening. We richten ons hierbij zowel op het jaarverslag als op de programmarekening. De balans blijft in dit onderzoek buiten beschouwing.

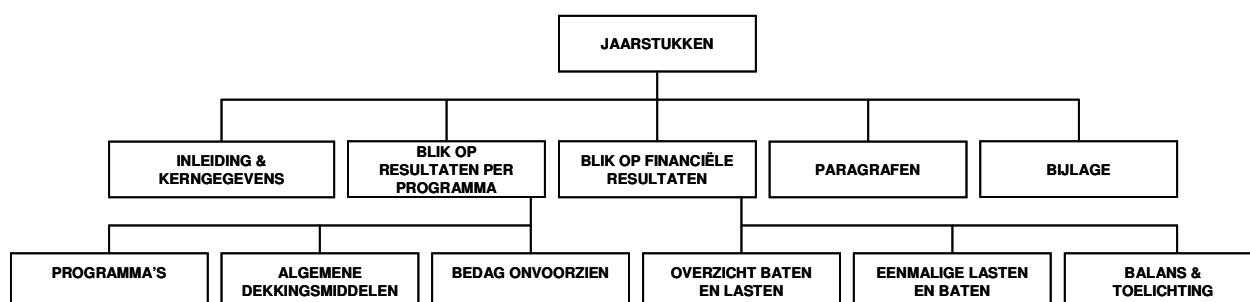
2.3.1 BBV toetsing van de structuur

In figuur 2.3 is de structuur van de jaarstukken volgens de normen van het BBV opgenomen.

Figuur 2.3 Overzicht structuur van de jaarstukken volgens BBV

De jaarstukken van provincie Noord-Holland zijn deels volgens deze structuur opgebouwd (figuur 2.4). Bij de indeling van de jaarstukken is niet gebruik gemaakt van de termen "jaarverslag" en "jaarstukken". De vereiste onderdelen hiervan komen echter, onder andere titels dan in BBV voorgeschreven, grotendeels aan de orde in de jaarstukken.

Figuur 2.4 Overzicht structuur van de jaarstukken 2004 van Noord-Holland

Structuur jaarstukken ten opzichte van de begroting

De structuur van de jaarstukken hebben we vergeleken met de structuur in de begroting 2004. Hieruit blijkt dat de indeling van de jaarstukken niet identiek is aan de indeling van de begroting. De begroting bestaat uit twee documenten, één voor de programma's en één voor de paragrafen en de onderdelen van de zogenaamde financiële begroting. In de jaarstukken zijn de programma's, de paragrafen en financiële hoofdstukken in één document opgenomen. Tevens zijn de paragrafen in de jaarstukken achter het financiële hoofdstuk opgenomen, terwijl in de begroting de paragrafen voor de financiële hoofdstukken zijn opgenomen.

2.3.2 BBV toetsing per onderdeel

Per onderdeel is ingegaan op de mate waarin het specifieke onderdeel al dan niet aan BBV normen voldoet (tabel 2.4). Voor een meer gedetailleerd overzicht zie bijlage III.

Tabel 2.4 Beoordeling BBV normen op de onderdelen van de jaarstukken 2004 van Noord-Holland

Onderdeel	# Ja	# Nee*	# Deels	# Nee	Totaal
a Realisatie programma's	-	-	3	-	3
b Algemene dekkingsmiddelen	5	-	-	1	6
c Gebruik bedrag onvoorzien	1	-	-	-	1
d Paragrafen	31	-	3	7	41
e Programmarekening	7	-	2	-	9
Totaal	44 (73%)	0 (0%)	8 (13%)	8 (13%)	60 (100%)

a. Realisatie programma's

De programma's voldoen deels aan de normen van het BBV. De jaarstukken behandelen de vragen *Wat hebben we bereikt*, *Wat hebben we ervoor gedaan* en *Wat heeft het gekost*. Bij de eerste twee vragen komen respectievelijk de mate waarin de doelstellingen zijn bereikt en de verantwoording van de geplande activiteiten/prestaties niet voldoende aan bod. Bij de kosten wordt alleen ingegaan op het saldo en niet op de baten en lasten afzonderlijk.

b. Algemene dekkingsmiddelen

Het overzicht algemene dekkingsmiddelen voldoet grotendeels aan BBV. Alleen het saldo tussen de compensabele BTW en de uitkering uit het BTW-compensatiefonds is niet in het overzicht van de algemene dekkingsmiddelen opgenomen.

c. Gebruik onvoorzien

Het gebruik van het geraamde bedrag onvoorzien is als afzonderlijk bedrag vermeld in programma 11, Financiering en Algemene Dekkingsmiddelen.

d. Paragrafen

De paragrafen voldoen deels aan de eisen van BBV. De paragrafen onderhoud kapitaalgoederen (5x nee), verbonden partijen (1x nee en 1x deels), grondbeleid (1x nee en 1x deels) en lokale heffingen (1x deels) voldoen niet volledig aan de eisen van BBV.

In de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen ontbreekt voor groen de verantwoording van het beleidskader en van de vertaling van de financiële consequenties naar de begroting. Ook in de subparagrafen wegen, water en gebouwen ontbreekt de verantwoording van de vertaling van de financiële consequenties in de begroting.

In de paragraaf verbonden partijen ontbreekt een verantwoording op de visie op de verbonden partijen in relatie tot de realisatie van de doelstellingen die zijn opgenomen in de begroting. De beleidsvoornemens omtrent de verbonden partijen zijn gedeeltelijk verantwoord.

In de paragraaf grondbeleid ontbreekt een verantwoording op de visie op grondbeleid in relatie tot de realisatie van de doelstellingen van de programma's. Daarnaast is de actuele prognose van de te verwachten resultaten van de grondexploitatie deels verantwoord.

In de paragraaf lokale heffingen ontbreekt een aanduiding van de lokale lastendruk van de grondwaterheffing.

e. Programmarekening

De programmarekening voldoet grotendeels aan de normen van BBV.

De analyse van de afwijkingen tussen de begroting na wijziging en de programmarekening is niet voor iedere productgroep opgenomen, bijvoorbeeld de productgroepen *Vergunningverlening en handhaving* en *Landbouw en Visserij*. Tevens is de toelichting vermeld bij het saldo en niet bij de afzonderlijke baten en lasten.

In programma 11 wordt vermeld dat onvoorzien in de Voorjaarsnota is afgevoerd, maar de reden hiervan wordt niet vermeld.

2.3.3 Financiële Verordening

In deze paragraaf zijn de onderdelen van de jaarstukken opgenomen die al dan niet voldoen aan de normen van de financiële verordening, in Noord-Holland getiteld Verordening financieel beheer. We hebben de normen uit de Verordening financieel beheer geselecteerd die van invloed zijn op de opzet van de jaarstukken. We hebben de overlappende normen uit de verordening en het BBV in deze paragraaf niet wederom beoordeeld. In tabel 2.5 zijn de beoordeelde onderdelen uit de verordening opgenomen.

Tabel 2.5 Beoordeling normen financiële verordening op de onderdelen van de jaarstukken 2004 van Noord-Holland

Onderdeel	# Ja	# Nee*	# Deels	# Nee	Totaal
-----------	------	--------	---------	-------	--------

a	Informatievoorziening en verantwoording	1	-	-	-	1
	Totalen	1 (100%)	-	-	-	1 (100%)

a. Informatievoorziening en verantwoording

De jaarstukken voldoen aan de norm dat de financieringsparagraaf in het jaarverslag verslag doet van het gerealiseerde financieringsbeleid.

2.4 Ontwikkeling van de begroting

In deze paragraaf gaan we in op de ontwikkeling van de begroting 2006 ten opzichte van de begroting 2004. Deze paragraaf richt zich op de vraag of de begroting 2006 beter aan de normen van BBV en de financiële verordening voldoet dan in 2004.

2.4.1 BBV toetsing van de structuur

De structuur van de begroting 2006 komt niet overeen met de structuur van de begroting 2004.

Verbetering 2006:

- de begroting 2006 bestaat uit één document, terwijl de onderdelen van de begroting 2004 zijn verspreid over twee documenten;
- in de begroting 2006 is de financiële begroting eenduidig benoemd.

Verslechtering 2006:

- de begroting 2006 heeft meer onderdelen, bijvoorbeeld financiële positie en meerjarenraming, opgenomen in de bijlagen. Een verwijzing hiernaar is niet altijd aanwezig op de vereiste plaats in de hoofdtekst.

2.4.2 BBV toetsing per onderdeel

In tabel 2.6 zijn de verbeteringen en verslechtingen van de onderdelen van de begroting 2006 ten opzichte van de begroting 2004 opgenomen.

Tabel 2.6 Ontwikkeling van de begroting 2006 t.o.v. de begroting 2004 van Noord-Holland

Onderdeel	Verbeterd t.o.v. 2004	Verslechterd t.o.v. 2004
Programma's		
Algemene dekkingsmiddelen		
Bedrag onvoorzien	Onvoorzien: het bedrag voor onvoorzien is opgenomen in het programmaplan.	
Paragrafen	Onderhoud kapitaalgoederen: <ul style="list-style-type: none"> - in de paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen zijn voor Wegen en Water de financiële consequenties en de vertaling daarvan naar de begroting opgenomen. - In de paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen zijn voor Groen de financiële consequenties en een deel van de vertaling naar de begroting opgenomen. 	
Overzicht baten en lasten		Overzicht incidentele baten en lasten: het overzicht is niet opgenomen in de begroting 2006.
Financiële positie		
Meerjarenraming		

2.4.3 Financiële Verordening

De financiële verordening voor de begroting 2006 heeft één extra norm voor de opzet van de begroting ten opzichte van de financiële verordening voor de begroting 2004. Voor de andere bestaande norm over de financieringsparagraaf is de beoordeling van de begroting 2006 niet veranderd ten opzichte van de begroting 2004.

HOOFDSTUK 3

TOETSING BELEIDSINFORMATIE

3.1 Inleiding

In dit hoofdstuk worden de uitkomsten gepresenteerd van de analyse van de beleidsinformatie in de begroting en jaarstukken. Daarbij gaan we in op een aantal aspecten die ook in het gedachtegoed van VBTB een belangrijke plaats innemen. Achtereenvolgens zijn dit:

- de samenhang tussen algemene en operationele doelen, prestaties, activiteiten en indicatoren;
- de formulering van de doelstellingen;
- de aansluiting tussen de begroting en de jaarstukken.

In de bijlagen V t/m VIII zijn de bevindingen op een meer gedetailleerd niveau beschreven.

Voor de analyse van de beleidsinformatie hebben we, op basis van de financiële omvang, twee programma's geselecteerd. De lasten van de twee geselecteerde programma's voor de provincie Noord-Holland zijn opgenomen in tabel 3.1. De relatieve omvang van de lasten van het programma ten opzichte van de omvang van de totale lasten is tussen haakjes weergegeven.

Tabel 3.1 Lasten geselecteerde programma's (bedragen x € 1.000)

Begroting 2006	Lasten
Programma 2.3: Wegen, verkeer en mobiliteitsmanagement	120.783 (23%)
Programma 2.9: Welzijn en (jeugd)zorg	92.796 (17%)
Begroting en jaarstukken 2004	
Lasten	
Programma 3: Verkeer en vervoer	192.969 (37%)
Programma 8: Welzijn	115.055 (22%)

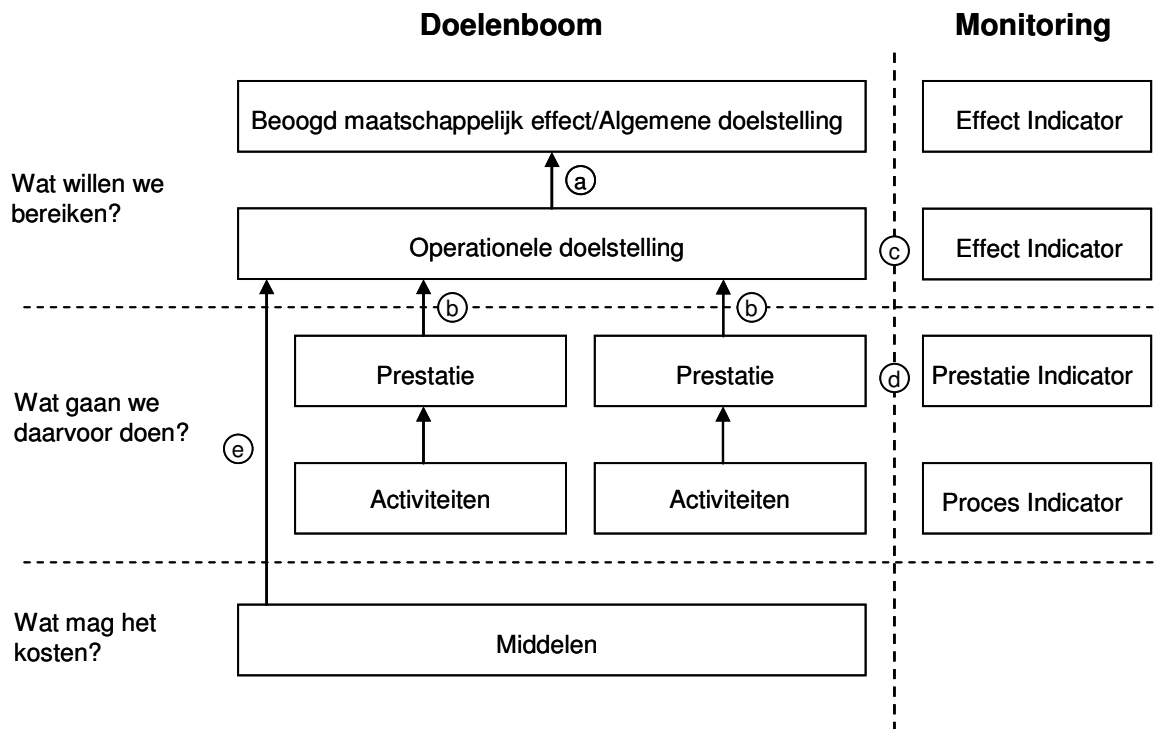
3.2 Samenhang begroting 2006

Voor de controlerende rol van de Provinciale Staten is een samenhangend programma van belang. Zonder samenhang tussen de doelen, prestaties en activiteiten is het sturen op resultaten moeilijk.

De samenhang in het programma heeft zowel betrekking op de structuur als op de inhoud. Onder samenhang in de structuur verstaan we de aanwezigheid van duidelijke verwijzingen in de lay-out van de programmabeschrijving (bijvoorbeeld door middel van tabellen en/of nummering van doelen en prestaties).

Inhoudelijke samenhang heeft betrekking op het verband tussen de strekking van de doelstellingen, prestaties en activiteiten, indicatoren en middelen.

De inhoudelijke samenhang van de beleidsinformatie is beoordeeld met behulp van een zogenaamde "doelenboom". Wij hebben de doelenboom gereconstrueerd aan de hand van de informatie uit de geselecteerde programma's. In figuur 3.1 is een schematische doelenboom weergegeven.

Figuur 3.1 Schematische doelenboom

In dit hoofdstuk toetsen we de samenhang tussen:

- de operationele doelstellingen en de algemene doelstelling;
- de activiteiten/prestaties en de operationele doelstellingen;
- de effectindicatoren en de operationele doelstellingen;
- de prestatie-indicatoren en de activiteiten/prestaties;
- de middelen en de operationele doelstellingen.

In de volgende twee paragrafen beschrijven we de beoordeling van de samenhang in de geselecteerde programma's van de begroting 2006.

3.2.1 Programma Wegen, verkeer en mobiliteitsmanagement

Het programma *Wegen, verkeer en mobiliteitsmanagement* is opgebouwd uit negen productgroepen. Deze zijn opgenomen in tabel 3.2. Voor het programma als geheel wordt de eerste w-vraag *Wat willen we bereiken?* behandeld, waarbij vijf doelstellingen inclusief indicatoren en rapportagemomenten zijn onderscheiden. Vervolgens wordt de tweede w-vraag *Wat gaan we ervoor doen?* voor de onderscheiden productgroepen besproken. Aan het eind van het programma wordt de derde w-vraag: *Wat mag het kosten?* aan de orde gesteld voor het programma als geheel.

Tabel 3.2 Programma structuur

Programma	Productgroepen
Wegen, verkeer en mobiliteitsmanagement	Verkeers- en vervoersplannen algemeen
	Mobiliteitsmanagement
	Vergunningverlening
	Provinciale infrastructuur
	Beheer provinciale wegen (inc. Zuidtangent)
	Verkeersveiligheid en verkeersmanagement
	Overige producten provinciale wegen
	Noordhollandsch Kanaal
	Overige vaarwegen

Voor de beoordeling van de samenhang is voor het programma *Wegen, verkeer en mobiliteitsmanagement* een doelenboom gereconstrueerd. In tabel 3.3 is aangegeven hoe de onderdelen (doelstellingen, prestaties en activiteiten) uit de doelenboom ingevuld zijn met de onderdelen uit het programma *Wegen, verkeer en mobiliteitsmanagement* van de begroting 2006.

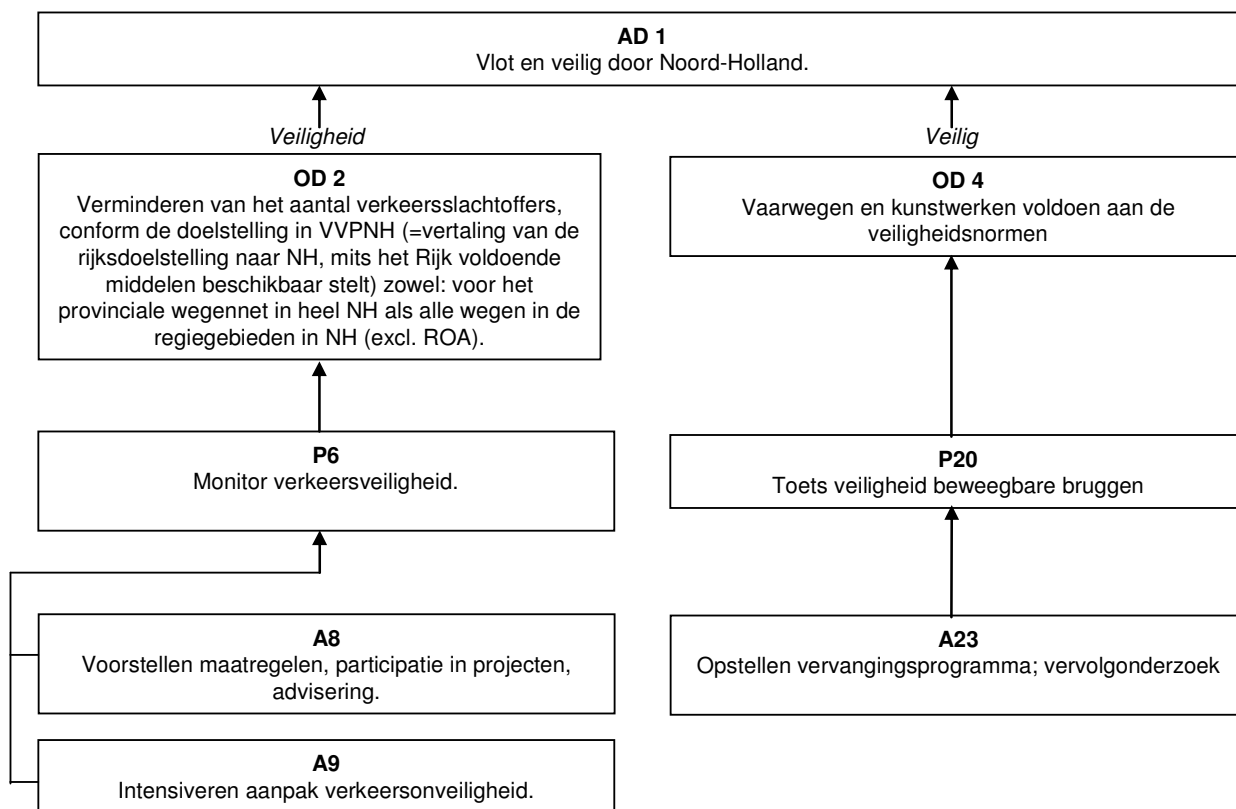
Tabel 3.3 Terminologie doelenboom Noord-Holland

Terminologie doelenboom	Afkorting	Terminologie Noord-Holland
Beoogd maatschappelijk effect/ Algemene doelstelling	(AD)	--
Operationele doelstelling	(OD)	Wat willen we bereiken? Indicator – doelstelling – rapportage
Prestaties	(P)	Wat gaan we ervoor doen?
Activiteiten	(A)	Wat gaan we ervoor doen?
Indicatoren (effect, prestatie en proces)	(I)	Indicator - doelstelling

Het programma *Wegen, verkeer en mobiliteitsmanagement* bevat één algemene doelstelling ('*Vlot en veilig door Noord-Holland*'), vijf operationele doelstellingen, 24 prestaties en 23 indicatoren.

In figuur 3.2 is voor twee van de vijf operationele doelstellingen de ingevulde doelenboom grafisch weergegeven (exclusief indicatoren). In bijlage V zijn de onderdelen van de doelenboom inclusief de indicatoren tekstueel opgenomen.

Programma Wegen, verkeer en mobiliteitsmanagement

Figuur 3.2 Doelenboom programma Wegen, verkeer en mobiliteitsmanagement

De doelenboom is niet eenvoudig te reconstrueren op basis van de informatie uit het programma *Wegen, verkeer en mobiliteitsmanagement*. De door provincie Noord-Holland gedefinieerde doelstellingen hebben wij opgenomen als operationeel doel in de doelenboom. De prestaties en activiteiten zijn lastig te reconstrueren omdat er geen duidelijk onderscheid in is gemaakt. Tevens is bij de prestaties/activiteiten geen verwijzing opgenomen naar de operationele doelstellingen, maar naar de productgroepen, die ook niet zijn gekoppeld aan de operationele doelstellingen.

In tabel 3.4 gaan we in op de mate waarin de specifieke onderdelen van de doelenboom al dan niet samenhangend zijn wat betreft de structuur en de inhoud.

Tabel 3.4 Beoordeling samenhang programma Wegen, verkeer en mobiliteitsmanagement

Onderdelen	Structuur	Inhoud
a. de operationele doelstellingen en de algemene doelstelling	Ja	Ja
b. de activiteiten/prestaties en de operationele doelstellingen	Nee	Deels
c. de effectindicatoren en de operationele doelstellingen	Ja	Ja
d. de prestatie-indicatoren en de activiteiten/prestaties	n.v.t.	Ja
e. de middelen en de operationele doelstellingen	n.v.t.	Ja

De toelichting op de bovenstaande beoordeling is per onderdeel hieronder opgenomen uitgesplitst naar structuur en inhoud.

Structuur

- a. Het verband tussen de operationele doelstellingen en het beoogde maatschappelijk effect/de algemene doelstelling is goed te herleiden. In het programma is één algemene doelstelling opgenomen. De operationele doelstellingen zijn voor het programma als geheel opgenomen.
- b. Het verband tussen de activiteiten en prestaties binnen de onderscheiden productgroepen met de operationele doelstellingen is niet expliciet aangegeven. Het verband tussen de doelen en de productgroepen (en activiteiten en de prestaties daarbinnen) is niet te herleiden aan de hand van verwijzingen in de lay-out (tabelvorm en/of nummering).
- c. Het verband tussen de indicatoren en de operationele doelstellingen is goed te herleiden. De indicatoren zijn per operationele doelstelling opgenomen onder het kopje *Wat willen we bereiken?*.
- d. Het verband tussen de prestatie-indicatoren en de activiteiten/prestaties hebben we niet kunnen beoordelen, omdat in de structuur van het programma geen prestatie-indicatoren zijn benoemd.

Inhoud

- a. De samenhang tussen de operationele doelstellingen en het beoogde maatschappelijk effect/de algemene doelstelling van het programma is voldoende aanwezig. In het programma is één algemene doelstelling opgenomen. De operationele doelstellingen zijn voor het programma als geheel opgenomen. Vier van de vijf operationele doelstellingen sluiten inhoudelijk aan op de algemene doelstelling. Eén operationele doelstelling (OD3) is niet direct gekoppeld en is ook breder dan 'vlot en veilig', want heeft ook betrekking op 'comfort, aanzien, leefbaarheid en milieu'.
- b. De samenhang tussen de activiteiten/prestaties en de operationele doelstellingen is gedeeltelijk aanwezig. Bij twee van de vijf doelstellingen is onvoldoende samenhang met de prestaties en activiteiten:
 - De activiteiten/prestaties bij OD3 (*Provinciale wegen en busbanen voldoen aan de eisen van veiligheid, bereikbaarheid, comfort, aanzien, leefbaarheid en milieu*) gaan onvoldoende in op de eisen die zijn opgenomen in de doelstelling, zoals voor aanzien, leefbaarheid en milieu.
 - De activiteiten/prestaties bij OD4 (*Vaarwegen en kunstwerken voldoen aan de veiligheidsnormen*) gaan alleen in op beweegbare bruggen.Tenslotte komen de prestaties/activiteiten omtrent *Decentralisatie spoor* niet terug in één van de doelstellingen.
- c. De samenhang tussen de indicatoren en de operationele doelstellingen is voldoende aanwezig. Bij de reconstructie van de doelenboom hebben wij het onderscheid in effect- en prestatie-indicatoren in dit programma aangebracht (zie bijlage V). Hieruit blijkt dat voor alle doelstellingen effectindicatoren zijn opgenomen. De meeste effectindicatoren sluiten inhoudelijk goed aan op de doelstellingen. Bij één doelstelling (OD3) ontbreken indicatoren die betrekking hebben op 'milieu, aanzien en leefbaarheid'. Daarnaast valt ons op dat bij OD4 twee dezelfde indicatoren ('*Aantal incidenten door bedienfouten*') en dat bij OD5 twee keer dezelfde indicatoren voor gebruikersaspecten zijn opgenomen.
- d. Bij de reconstructie van de doelenboom hebben wij het onderscheid in effect- en prestatie-indicatoren in dit programma aangebracht (zie bijlage V). Hieruit blijkt dat bij één doelstelling twee van de vijf indicatoren prestatie-indicatoren betreffen. Deze sluiten inhoudelijk goed aan op de prestaties. Hiermee is de samenhang tussen de prestatie-indicatoren en de prestaties als voldoende beoordeeld.
- e. De samenhang tussen de middelen en de operationele doelstellingen is voldoende aanwezig. De eerste vraag '*Wat willen we bereiken*' is voor het programma als geheel gesteld en de benodigde middelen zijn ook voor het hele programma opgenomen. Hierbij merken we wel op dat de tweede w-vraag '*Wat gaan we ervoor doen*' per productgroep is opgenomen. De benodigde middelen zijn dus wel op het niveau van de eerste w-vraag, maar niet op hetzelfde niveau als de tweede w-vraag weergegeven.

3.2.2 Programma Welzijn en (jeugd)zorg

Het programma Welzijn en (jeugd)zorg is opgebouwd uit drie productgroepen. Deze zijn opgenomen in tabel 3.5. Voor het programma als geheel wordt de eerste w-vraag *Wat willen we bereiken?* behandeld, waarbij vijf doelstellingen (A t/m E) en vier andere doelstellingen inclusief indicatoren en rapportagemomenten zijn onderscheiden. Vervolgens wordt de tweede w-vraag *Wat gaan we ervoor doen?* voor een aantal onderscheiden onderwerpen besproken, welke ten dele samenvallen met de genoemde productgroepen. Aan het eind van het programma wordt de derde w-vraag: *Wat mag het kosten?* aan de orde gesteld voor het programma als geheel.

Tabel 3.5 Programma structuur

Programma	Productgroepen
Welzijn en (jeugd)zorg	Sociaal beleidskader
	Volksgezondheid
	Jeugdhulpverlening (incl. Educatie en bijzondere onderwijsprojecten)

Voor de beoordeling van de samenhang is voor het programma *Welzijn en (jeugd)zorg* een doelenboom gereconstrueerd. In tabel 3.6 is aangegeven hoe de onderdelen (doelstellingen, prestaties en activiteiten) uit de doelenboom ingevuld zijn met de onderdelen uit het programma *Welzijn en (jeugd)zorg* van de begroting 2006.

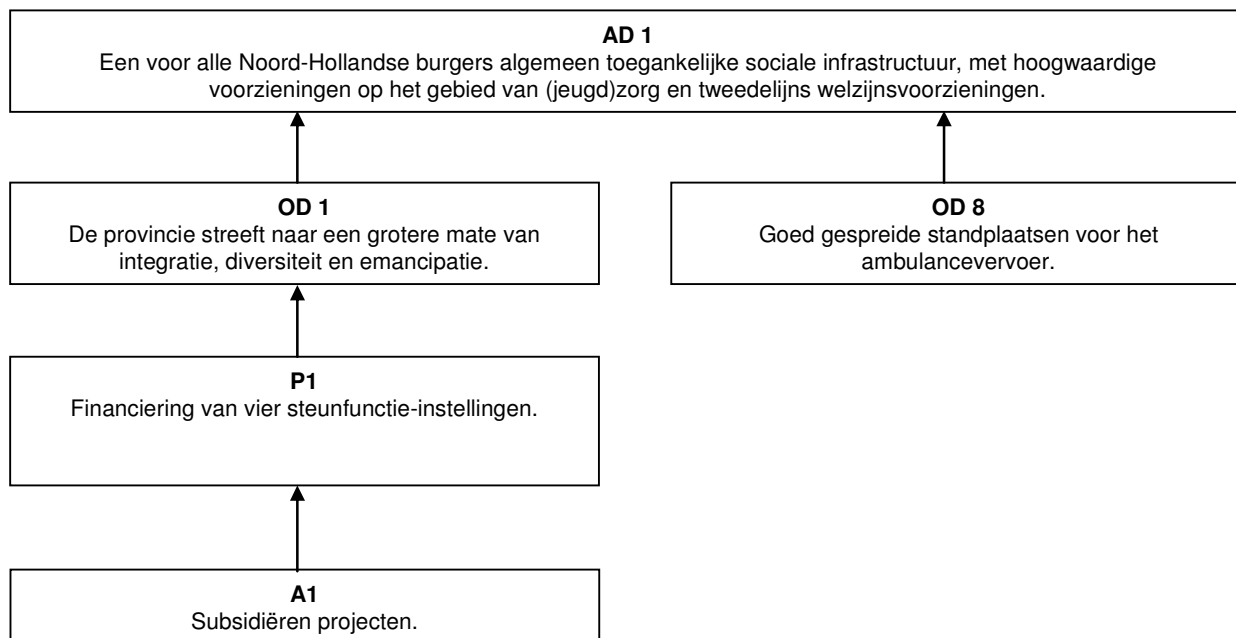
Tabel 3.6 Doelenboom Noord-Holland

Terminologie doelenboom	Afkorting	Terminologie Noord-Holland
Beoogd maatschappelijk effect/ Algemene doelstelling	(AD)	--
Operationele doelstelling	(OD)	Wat willen we bereiken? Indicator – doelstelling – rapportage
Prestaties	(P)	Wat gaan we ervoor doen?
Activiteiten	(A)	Wat gaan we ervoor doen?
Indicatoren (effect, prestatie en proces)	(I)	Indicator – doelstelling

Het programma Welzijn en (jeugd)zorg bevat één algemene doelstelling, negen operationele doelstellingen, 17 indicatoren en vier prestaties.

In figuur 3.3 is voor twee van de negen operationele doelstellingen de ingevulde doelenboom grafisch weergegeven (exclusief indicatoren). In bijlage VI zijn de onderdelen van de doelenboom inclusief de indicatoren tekstueel opgenomen.

Programma Welzijn en (Jeugd)zorg

Figuur 3.3 Doelenboom Programma Welzijn en (jeugd)zorg

De doelenboom is niet eenvoudig te reconstrueren op basis van de informatie uit het programma *Welzijn en (jeugd)zorg*. De door provincie Noord-Holland gedefinieerde doelstellingen hebben wij opgenomen als operationeel doel in de doelenboom. De prestaties en activiteiten zijn lastig te reconstrueren omdat er geen duidelijk onderscheid in is gemaakt. Tevens is bij de prestaties/activiteiten geen verwijzing opgenomen naar de operationele doelstellingen, maar naar de productgroepen, die ook niet zijn gekoppeld aan de operationele doelstellingen.

In tabel 3.7 gaan we in op de mate waarin de specifieke onderdelen van de doelenboom al dan niet samenhangend zijn wat betreft de structuur en de inhoud.

Tabel 3.7 Beoordeling samenhang programma Welzijn en (jeugd)zorg

Onderdelen	Structuur	Inhoud
a. de operationele doelstellingen en de algemene doelstelling	Ja	Ja
b. de activiteiten/prestaties en de operationele doelstellingen	Nee	Deels
c. de effectindicatoren en de operationele doelstellingen	Ja	Deels
d. de prestatie-indicatoren en de activiteiten/prestaties	n.v.t.	n.v.t.
e. de middelen en de operationele doelstellingen	n.v.t.	Ja

De toelichting op de bovenstaande beoordeling is per onderdeel hieronder opgenomen, uitgesplitst naar structuur en inhoud.

Structuur

- a. Het verband tussen de operationele doelstellingen en het beoogde maatschappelijk effect/de algemene doelstelling is goed te herleiden. In het programma is één algemene doelstelling opgenomen. De operationele doelstellingen zijn voor het programma als geheel opgenomen.
- b. Het verband tussen de activiteiten en prestaties binnen de besproken onderwerpen met de operationele doelstellingen is niet expliciet aangegeven. Het verband tussen de doelen en de onderwerpen / productgroepen (en activiteiten en de prestaties daarbinnen) is niet te herleiden aan de hand van verwijzingen in de lay-out (tabelvorm en/of nummering).
- c. Het verband tussen de indicatoren en de operationele doelstellingen is goed te herleiden. De indicatoren zijn per operationele doelstelling opgenomen onder het kopje *Wat willen we bereiken?*.
- d. Het verband tussen de prestatie-indicatoren en de activiteiten/prestaties hebben we niet kunnen beoordelen, omdat in de structuur van het programma geen prestatie-indicatoren zijn benoemd.

Inhoud

- a. De samenhang tussen de operationele doelstellingen en het beoogde maatschappelijk effect/de algemene doelstelling van het programma is voldoende aanwezig. In het programma is één algemene doelstelling opgenomen. De operationele doelstellingen zijn binnen het programma opgenomen voor het programma als geheel. Deze operationele doelstellingen sluiten inhoudelijk aan op de algemene doelstelling.
- b. De samenhang tussen de activiteiten/prestaties en de operationele doelstellingen is gedeeltelijk aanwezig. Voor twee doelstellingen (OD8 en OD9) zijn geen expliciete prestaties en activiteiten opgenomen. Bij de andere doelstellingen is een deel van de activiteiten/prestaties summier beschreven, bijvoorbeeld het stimuleren van de sportdeelname en de leefbaarheid op het platteland.
- c. De samenhang tussen de effectindicatoren en de operationele doelstellingen is gedeeltelijk aanwezig. Bij de doelstellingen OD5 t/m OD9 zijn effectindicatoren opgenomen, die inhoudelijk goed aansluiten. Bij OD1 t/m OD4 is geen sprake van samenhang met de indicatoren. Daarnaast verschillen deze doelstellingen inhoudelijk van elkaar, terwijl de indicatoren hetzelfde zijn.
- d. De samenhang tussen de prestatie-indicatoren en de prestaties hebben we niet kunnen beoordelen, omdat geen prestatie-indicatoren zijn opgenomen. Hierbij willen we opmerken dat indien het niet mogelijk blijkt tot een samenhangende effectindicatoren te komen bij de doelstellingen, daarvoor in de plaats een prestatie-indicator een oplossing kan zijn.
- e. De samenhang tussen de middelen en de operationele doelstellingen is voldoende aanwezig. De eerste vraag *‘Wat willen we bereiken’* is voor het programma als geheel gesteld en de benodigde middelen zijn ook voor het hele programma opgenomen. Hierbij merken we wel op dat de tweede w-vraag *‘Wat gaan we ervoor doen’* per productgroep is opgenomen. De benodigde middelen zijn dus wel op het niveau van de eerste w-vraag, maar niet op hetzelfde niveau als de tweede w-vraag weergegeven.

3.3 Toets VBTB/SMART

De controlerende taak van Provinciale Staten is niet alleen afhankelijk van de samenhang in structuur en inhoud van het programma, maar ook van de kwaliteit van de beleidsinformatie. Deze kwaliteit kan getoetst worden door middel van verschillende criteria. In hoofdstuk 1 zijn we ingegaan op de criteria die gesteld zijn vanuit VBTB en SMART. Voor dit onderzoek passen we de volgende criteria toe:

- Specifiek: Is de te leveren prestatie voldoende specifiek en niet voor meerdere uitleg vatbaar?
- Prikkelend: Is een streefwaarde opgenomen?
- Meetbaar/toetsbaar: Kan op basis van de huidige formulering de realisatie van de doelstellingen tussentijds gevolgd worden aan de hand van prestatiegegevens en/of evaluatieonderzoek? Is een indicator opgenomen? Is informatie over de nulsituatie opgenomen?

- Tijdgebonden: Is aangegeven wanneer c.q. binnen welke periode het effect/probleem moet zijn bereikt/opgelost? Is een tijdpad met tussentijds te realiseren streefwaarden opgenomen?

Voor beide programma's in de begroting 2006 zijn de operationele doelstellingen getoetst aan deze criteria. In de volgende paragrafen gaan we in op deze beoordeling van de twee programma's.

3.3.1 Programma Wegen, verkeer en mobiliteitsmanagement

Dit programma heeft een algemene doelstelling ('*vlot en veilig door Noord-Holland*') en vijf operationele doelstellingen.

De toetsing van de operationele doelstellingen is opgenomen in bijlage VII. In tabel 3.8 staat een samenvattend overzicht weergegeven.

Tabel 3.8 Samenvatting toets VBTB/SMART

Criteria	Ja	Nee	Totaal
a. Specifiek	4	1	5
b. Prikkelend	5	0	5
c. Meetbaar/toetsbaar			
Nulmeting	4	1	5
Indicator	5	0	5
d. Tijdgebonden			
Einddatum	1	4	5
Tijdpad	1	4	5
	20 (67%)	10 (33%)	30 (100%)

De toelichting op de bovenstaande beoordeling is per onderdeel als volgt:

- Vier van de vijf doelstellingen zijn voldoende specifiek geformuleerd. Bij één doelstelling (OD2) wordt een toelichting gegeven. Waar geen specifieke toelichting is opgenomen, is de doelstelling op zichzelf voldoende specifiek om te begrijpen wat er bedoeld wordt. Een doelstelling is als niet specifiek beoordeeld (zie tabel 3.9).

Tabel 3.9 Toelichting niet specifieke doelstellingen

Operationele Doelstelling	Toelichting
OD5 <i>Vaarwegen en kunstwerken voldoen aan de functionele en beschikbaarheidseisen.</i>	De van toepassing zijnde eisen worden niet toegelicht.

- De doelstellingen zijn voldoende prikkelend. Bij alle vijf operationele doelstellingen is een streefwaarde opgenomen.
- Voor wat betreft de meetbaarheid, voldoen de vijf doelstellingen grotendeels aan de criteria. Bij de vijf doelstellingen zijn indicatoren opgenomen. Voor vier van de vijf doelstellingen is bij de indicatoren een kengetal vermeld, dat de situatie op dat moment kenschetst.
- De doelstellingen zijn nauwelijks tijdgebonden. Er is veelal niet aangegeven wanneer c.q. binnen welke periode een bepaald effect moet zijn bereikt of probleem moet zijn opgelost. Bij vier van de vijf doelstellingen ontbreekt een einddatum. Ook ontbreekt bij deze vier doelstellingen een tijdpad met tussentijds te realiseren streefwaarden.

3.3.2 Programma Welzijn en (jeugd)zorg

Dit programma heeft een algemene doelstelling ('een voor alle Noord-Hollandse burgers algemeen toegankelijk sociale infrastructuur, met hoogwaardige voorzieningen op het gebied van (jeugd)zorg en tweedelijns welzijnsvoorzieningen') en negen operationele doelstellingen.

De toetsing van de operationele doelstellingen is opgenomen in bijlage VIII. In tabel 3.10 staat een samenvattend overzicht weergegeven.

Tabel 3.10 Samenvatting toets

Criteria	Ja	Nee	Totaal
a. Specifiek	5	4	9
b. Prikkelend	5	4	9
c. Meetbaar/toetsbaar			
Nulmeting	3	6	9
Indicator	9	0	9
d. Tijdgebonden			
Einddatum	2	7	9
Tijdpad	0	9	9
Totaal	24 (44%)	30 (56%)	54 (100%)

De onderbouwing van de bovenstaande beoordeling is per onderdeel als volgt:

- a. De doelstellingen zijn deels specifiek geformuleerd. Vier doelstellingen zijn als niet specifiek beoordeeld. (zie tabel 3.11).

Tabel 3.11 Toelichting niet specifieke doelstellingen

Operatieve Doelstelling	Toelichting
OD1 <i>De provincie streeft naar een grotere mate van integratie, diversiteit en emancipatie.</i>	De begrippen 'integratie, diversiteit en emancipatie' zijn niet nader toegelicht of uitgewerkt. Evenmin maakt 'een grotere mate' duidelijk wat wordt nagestreefd.
OD3 <i>De provincie streeft naar een sluitende keten in jeugdbeleid voor de jeugd tussen de 4 en 23 jaar.</i>	Het begrip 'sluitende keten' is niet gedefinieerd.
OD4 <i>De provincie streeft naar een verhoging van de sociaal-culturele omgevingskwaliteit met speciale aandacht voor het platteland en sociale cohesie.</i>	De begrippen 'sociaal-culturele omgevingskwaliteit en sociale cohesie' zijn niet nader toegelicht of uitgewerkt. Evenmin maakt 'een verhoging' voldoende duidelijk wat wordt nagestreefd.
OD5 <i>Alle inwoners van de provincie Noord-Holland kunnen 7 dagen per week en 24 uur per dag een beroep doen op de THD.</i>	Het begrip THD is niet algemeen bekend en wordt pas later nader toegelicht.

- b. De doelstellingen zijn deels prikkelend. Bij vijf van de negen operationele doelstellingen is een streefwaarde opgenomen. Hierbij willen we opmerken dat de streefwaarde over de bereikbaarheid van de telefonische hulpdienst (OD4) het afgelopen jaar reeds is bereikt.
- c. Voor wat betreft de meetbaarheid, voldoen de doelstellingen gedeeltelijk aan de criteria. Bij de doelstellingen zijn indicatoren opgenomen. Bij de doelstellingen OD1 t/m OD4 zijn echter wel dezelfde indicatoren opgenomen, terwijl de doelstellingen inhoudelijk van elkaar verschillen. Informatie over de nulsituatie ontbreekt bij zes van de negen doelstellingen.

- d. De doelstellingen zijn nauwelijks tijdgebonden. Er is veelal niet aangegeven wanneer c.q. binnen welke periode een bepaald effect moet zijn bereikt of probleem moet zijn opgelost. Bij zeven van de negen doelstellingen ontbreekt een einddatum. Daarnaast ontbreekt bij de negen doelstellingen een tijdpad met tussentijds te realiseren streefwaarden.

3.4 Aansluiting en toelichting afwijkingen van begroting en jaarstukken

Om de verantwoording over het gevoerde beleid goed te kunnen controleren is ten eerste de aansluiting van de jaarstukken op de begroting relevant. Hiermee bedoelen we zowel de aansluiting in structuur als de inhoudelijke aansluiting tussen begroting en jaarstukken. Ten tweede is het ook van belang dat zowel de beleidsmatige afwijkingen als de financiële afwijkingen tussen de begroting (raming) en de jaarstukken (realisatie) zijn toegelicht.

De aansluiting tussen begroting en jaarstukken is beoordeeld voor de twee programma's in de begroting en jaarstukken 2004. Per programma gaan we achtereenvolgens in op:

1. de aansluiting in de structuur;
2. de inhoudelijke aansluiting;
3. toelichting van de beleidsmatige en financiële afwijkingen ten opzichte van de begroting.

3.4.1 Programma Verkeer en vervoer

1. Structuur

De structuur binnen het programma *Verkeer en vervoer* in de jaarstukken sluit niet geheel aan op de structuur in de begroting. Dit geldt met name voor:

- De volgorde van de onderdelen van het programma: de programmaonderdelen maatschappelijke effecten en de belangrijkste activiteiten zoals vermeld in de begroting worden in de jaarstukken niet in dezelfde volgorde behandeld.
- De uitsplitsing van de drie w-vragen: in de begroting 2004 wordt alleen de w-vraag *Wat willen we bereiken?* vermeld, gevolgd door een overzicht van de belangrijkste activiteiten in de vorm van productgroepen en daarbij onderscheiden activiteiten. In de jaarstukken is de vraag *Wat hadden we afgesproken?* per productgroep behandeld, bij het vermelde maatschappelijk effect en de indicatoren. Ook de vraag *Wat heeft dit gekost?* wordt in de jaarstukken beantwoord voor de onderscheiden productgroepen; dit is niet gedaan in de programmabegroting 2004. Deze uitsplitsing in verschillende w-vragen sluit niet aan bij de programmabegroting.
- De weergave van de prestaties en activiteiten: de aan de productgroepen gekoppelde en genummerde activiteiten in de programmabegroting zijn in de jaarstukken ten dele terug te vinden, maar niet in een oogopslag.

2. Inhoud

In tabel 3.12 is de inhoudelijke aansluiting tussen de begroting en jaarstukken beoordeeld. De leidraad hiervoor zijn de drie w-vragen: *Wat willen we bereiken?*; *Wat gaan we daarvoor doen?*; en *Wat mag het kosten?* Er is sprake van aansluiting tussen de begroting en jaarstukken indien de jaarstukken verantwoording afleggen over de onderdelen die in de begroting zijn opgenomen. Indien de onderdelen in beide stukken niet voorkomen, is ook geen positieve beoordeling aan de orde.

Tabel 3.12 Beoordeling inhoudelijke aansluiting Programma Verkeer en vervoer

		Begroting	Jaarstukken
Wat willen we bereiken?			
a	Algemene doelstelling	Ja	Nee
b	Indicatoren	Nee	Nee
c	Operationele doelstellingen	Ja	Deels
d	Indicatoren	Deels	Deels
Wat gaan we daarvoor doen?			
e	Prestaties	Ja	Deels
f	Indicatoren	Nee	Nee
g	Activiteiten	Ja	Deels
Wat mag het kosten?			
h	Baten en lasten	Ja	Deels

Wat willen we bereiken?

- a. Zowel in de begroting als in de jaarstukken wordt dezelfde algemene doelstelling benoemd. In de jaarstukken ontbreekt de verantwoording in hoeverre deze algemene doelstelling bereikt is.
- b. Zowel de begroting als de jaarstukken hebben geen indicatoren op het niveau van de algemene doelstelling.
- c. De aansluiting tussen begroting en jaarstukken voor de operationele doelstelling is deels aanwezig. In de begroting zijn de operationele doelstellingen in de tekst opgenomen onder het kopje *Wat willen we bereiken / maatschappelijke effect*. In de jaarstukken worden deze operationele doelstellingen herhaald per productgroep. Onder *Wat hebben we bereikt?* wordt verantwoording afgelegd over datgene wat bereikt is (realisatie). Deze verantwoording biedt echter onvoldoende inzicht in de mate waarin de voorgenomen operationele doelen zijn gerealiseerd.
- d. De aansluiting tussen begroting en jaarstukken is voor de indicatoren van de operationele doelstelling deels aanwezig. In de begroting zijn voor de operationele doelstellingen (maatschappelijk effect) ten dele indicatoren benoemd. In de jaarstukken wordt voor slechts een enkele indicator uit de begroting daadwerkelijk cijfermateriaal gepresenteerd.

Wat gaan we daarvoor doen?

- e. De aansluiting tussen begroting en jaarstukken voor de prestaties hebben we als deels beoordeeld. In de begroting worden de *belangrijkste activiteiten* plus *toelichting* vermeld, waarin de prestaties niet expliciet benoemd zijn. In de jaarstukken worden per productgroep de prestaties omschreven onder *Wat hebben we ervoor gedaan?* Er is onvoldoende inzicht in de mate waarin voorgenomen prestaties zijn gerealiseerd.
- f. Zowel in de begroting als in de jaarstukken wordt niet ingegaan op de indicatoren voor de prestaties. Hierdoor kan er ook geen sprake zijn van een positieve beoordeling.
- g. De aansluiting tussen begroting en jaarstukken voor de activiteiten is gedeeltelijk aanwezig. In de begroting zijn de activiteiten opgenomen onder het kopje *de belangrijkste activiteiten* per onderscheiden productgroep. Hoewel de structuur van de jaarstukken verschilt, wordt per productgroep over de activiteiten in enige mate verantwoording afgelegd. De verantwoording biedt echter geen inzicht in de mate waarin de voorgenomen activiteiten zijn gerealiseerd.

Wat mag het kosten?

- h. De aansluiting tussen begroting en jaarstukken voor de baten en lasten is deels aanwezig. In de programmabegroting is voor het programma als geheel een overzicht van baten en lasten opgenomen. In de jaarstukken (*Resultaten per programma*) zijn geen baten en lasten opgenomen, maar wordt per productgroep en voor het gehele programma het (nadelig) saldo gepresenteerd. De baten en lasten zijn echter niet per

productgroep uitgesplitst. Het financiële jaarverslag bevat, net als de Toelichting Programmabegroting 2004, wel een totaaloverzicht per programma van baten, lasten en saldo.

3. Toelichting op afwijkingen

Beleidsmatige afwijkingen

De verschillen tussen de ramingen en realisatie van de algemene en de operationele doelstellingen zijn niet toegelicht. De verschillen tussen raming en realisatie van de prestaties en activiteiten worden evenmin toegelicht.

Financiële afwijkingen

Het programma in de jaarstukken bevat per productgroep een behandeling van de vraag *Wat heeft het gekost?* met daaraan gekoppeld een paragraaf 'toelichting op de middelen in verband met significante mutaties'. Hierin is gedeeltelijk de opbouw van het verschil tussen raming en realisatie opgenomen. De verschillen zijn gedeeltelijk onderbouwd en de verklaring voor de verschillen is beperkt. De verschillenanalyse heeft betrekking op het saldo (en niet op de baten en lasten) waardoor het inzicht in verschillen niet optimaal is.

3.4.2 Programma Welzijn

1. Structuur

De structuur binnen het programma in de jaarstukken sluit niet aan op de structuur in de begroting. Dit geldt met name voor:

- De volgorde van de onderdelen van het programma: de programmaonderdelen maatschappelijke effecten en productgroepen zoals vermeld in de begroting worden in de jaarstukken niet in dezelfde volgorde behandeld.
- De uitsplitsing van de drie w-vragen: in de begroting 2004 wordt alleen de w-vraag *Wat willen we bereiken?* behandeld, met een groot aantal beoogde maatschappelijke effecten. Dit wordt gevolgd door een overzicht van productgroepen en daarbij belangrijkste activiteiten. In de jaarstukken wordt de vraag *Wat hadden we afgesproken?* per productgroep behandeld. Ook de vraag *Wat heeft dit gekost?* wordt in de jaarstukken beantwoord voor de onderscheiden productgroepen; dit is niet gedaan in de programmabegroting 2004.
- De weergave van de prestaties en activiteiten: de vermelde productgroepen in de begroting en de jaarstukken sluiten slechts ten dele op elkaar aan. De hieraan gekoppelde en genummerde activiteiten in de programmabegroting zijn in de jaarstukken ten dele terug te vinden, maar niet in een oogopslag.

2. Inhoud

In tabel 3.13 is de inhoudelijke aansluiting tussen begroting en jaarstukken beoordeeld. De leidraad hiervoor zijn de drie w-vragen: *Wat willen we bereiken*; *Wat gaan we daarvoor doen*; en *Wat mag het kosten?* Er is sprake van aansluiting tussen de begroting en jaarstukken indien de jaarstukken verantwoording afleggen over de onderdelen die in de begroting zijn opgenomen. Indien de onderdelen in beide stukken niet voorkomen, is ook geen positieve beoordeling aan de orde.

Tabel 3.13 Beoordeling inhoudelijke aansluiting Programma Welzijn

		Begroting	Jaarstukken
Wat willen we bereiken?			
a	Algemene doelstelling	Ja	Nee
b	Indicatoren	Nee	Nee
c	Operationele doelstellingen	Ja	Deels
d	Indicatoren	Deels	Deels
Wat gaan we daarvoor doen?			
e	Prestaties	Deels	Deels

f	Indicatoren	Nee	Nee
g	Activiteiten	Ja	Deels
Wat mag het kosten?			
h	Baten en lasten	Ja	Deels

Wat willen we bereiken?

- a. Zowel in de begroting als in de jaarstukken wordt dezelfde algemene doelstelling benoemd. In de jaarstukken ontbreekt de verantwoording in hoeverre deze algemene doelstelling bereikt is.
- b. Zowel in de begroting als in de jaarstukken zijn geen indicatoren voor de algemene doelstellingen opgenomen. Hierdoor kan er ook geen sprake zijn van een positieve beoordeling.
- c. De aansluiting tussen begroting en jaarstukken voor de operationele doelstelling is deels aanwezig. In de begroting zijn de operationele doelstellingen in de tekst opgenomen onder het kopje *Wat willen we bereiken / maatschappelijke effect*. In de jaarstukken worden deze operationele doelstellingen herhaald per productgroep. Onder *Wat hebben we bereikt?* wordt verantwoording afgelegd over datgene wat bereikt is (realisatie). De verantwoording biedt echter onvoldoende inzicht in de mate waarin de voorgenomen operationele doelen zijn gerealiseerd.
- d. De aansluiting tussen begroting en jaarstukken is voor de indicatoren van de operationele doelstelling deels aanwezig. In de begroting zijn voor de operationele doelstellingen (maatschappelijk effect) ten dele indicatoren benoemd. In de jaarstukken wordt voor enkele indicatoren uit de begroting enig cijfermateriaal gepresenteerd.

Wat gaan we daarvoor doen?

- e. De aansluiting tussen begroting en jaarstukken voor de prestaties hebben we als deels beoordeeld. In de begroting worden de *belangrijkste activiteiten* plus *toelichting* vermeld, waarin de prestaties niet expliciet benoemd zijn. In de jaarstukken worden per productgroep de prestaties omschreven onder *Wat hebben we ervoor gedaan?* Er is onvoldoende inzicht in de mate waarin voorgenomen prestaties zijn gerealiseerd.
- f. Zowel in de begroting als in de jaarstukken wordt niet ingegaan op de indicatoren voor de prestaties. Hierdoor kan er ook geen sprake zijn van een positieve beoordeling.
- g. De aansluiting tussen begroting en jaarstukken voor de activiteiten is gedeeltelijk aanwezig. In de begroting zijn de activiteiten opgenomen onder het kopje "de belangrijkste activiteiten" per onderscheiden productgroep. Hoewel de structuur van de jaarstukken verschilt, wordt per productgroep over de meeste activiteiten in enige mate verantwoording afgelegd. De verantwoording biedt echter geen inzicht in de mate waarin de voorgenomen activiteiten zijn gerealiseerd.

Wat mag het kosten?

- h. De aansluiting tussen begroting en jaarstukken voor de baten en lasten is deels aanwezig. In de programmabegroting is voor het programma als geheel een overzicht van baten en lasten opgenomen. In de jaarstukken ('resultaten per programma') zijn geen baten en lasten opgenomen, maar wordt per productgroep en voor het gehele programma het saldo gepresenteerd. De baten en lasten zijn echter niet per productgroep uitgesplitst. Het financiële jaarverslag bevat, net als de Toelichting Programmabegroting 2004, wel een totaaloverzicht per programma van baten, lasten en saldo.

3. Toelichting op afwijkingen

Beleidsmatige afwijkingen

De verschillen tussen de ramingen en realisatie van de algemene en de operationele doelstellingen zijn niet toegelicht. De verschillen tussen raming en realisatie van de prestaties en activiteiten worden evenmin toegelicht.

Financiële afwijkingen

Het programma in de jaarstukken bevat per productgroep een behandeling van de vraag *Wat heeft het gekost?* met daaraan gekoppeld een paragraaf 'toelichting op de middelen in verband met significante mutaties'. Hierin is gedeeltelijk de opbouw van het verschil tussen raming en realisatie opgenomen. De verschillen zijn gedeeltelijk onderbouwd en de verklaring voor de verschillen is beperkt. De verschillenanalyse heeft betrekking op het saldo (en niet op de baten en lasten) waardoor het inzicht in verschillen niet optimaal is.

HOOFDSTUK 4

BEVINDINGEN KADERS

4.1 Inleiding

In hoofdstuk 2 hebben we de toetsing besproken van de opzet in de begroting en jaarstukken. Bij deze toetsing zijn wettelijke en provinciale kaders toegepast in de vorm van het BBV en de provinciespecifieke financiële verordening. Voor de kaderstellende en controlerende rol van PS is de kwaliteit van deze kaders zeer relevant. In dit hoofdstuk gaan we in op de bevindingen van de Rekenkamer over deze kaders. Dit hoofdstuk bevat zowel een toelichting op de gehanteerde beoordelingen als een toelichting op de mate waarin de kaders borg staan voor een kwalitatief toereikende begroting en jaarstukken.

4.2 BBV als wettelijk kader

Onder het wettelijk kader verstaan we de normen van het BBV voor de opzet van de begroting en jaarstukken. Eerst geven we aan wat onze bevindingen zijn bij het interpreteren van de BBV normen. Vervolgens gaan we in op de bevindingen per onderdeel die we hebben opgedaan tijdens de toetsing van de begroting en jaarstukken op de BBV normen.

4.2.1 Interpretatie van het BBV

In deze paragraaf gaan we in op de interpretatie van de BBV normen. De interpretatie van de Rekenkamer van de BBV normen is leidend voor de beoordeling in hoofdstuk 2 van de begroting en jaarstukken.

Artikel 10, Paragraaf lokale heffingen

In artikel 10 is opgenomen dat de paragraaf lokale heffingen tenminste een overzicht op hoofdlijnen van de diverse heffingen en een aanduiding van de lokale lastendruk bevat.

De lokale heffingen vormen een belangrijk onderdeel van de inkomsten van gemeenten en provincies. Een overzicht van de lokale heffingen om inzicht in de inkomsten te krijgen is daarom van belang voor Provinciale Staten. Een aanduiding van de lastendruk is van belang voor de integrale afweging tussen beleid en inkomsten.

Het BBV geeft niet aan welke heffingen moeten worden opgenomen.

Interpretatie Rekenkamer

De Rekenkamer vindt het belangrijk dat in de paragraaf lokale heffingen tenminste de volgende lokale heffingen zijn opgenomen:

1. Opcenten Motorrijtuigenbelasting (MRB);
2. Leges;
3. Grondwaterheffing;
4. Nazorgheffing gesloten stortplaatsen.

Voor deze heffingen moeten de geraamde inkomsten per heffing worden opgenomen. Indien dit niet mogelijk is, bijvoorbeeld in het geval dat voor de Nazorgheffing gesloten stortplaatsen een fonds buiten de provinciale begroting om is ingesteld, moet dit zijn vermeld.

De lastendruk inclusief de provinciale vergelijking hiervan moet zijn aangegeven voor de opcenten motorrijtuigenbelasting en de grondwaterheffing. Voor de overige heffingen is de informatie over de lastendruk minder relevant, vanwege het provinciespecifieke karakter of de beperkte heffingsgrondslag.

Artikel 12, Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen

Het BBV schrijft voor dat de paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen ten minste de volgende kapitaalgoederen bevat: wegen, riolering, water, groen en gebouwen.

Interpretatie Rekenkamer

De subparagraaf riolering is niet van toepassing voor de provincies, omdat riolering een gemeentelijke taak betreft. De Rekenkamer heeft de aanwezigheid van deze paragraaf dan ook niet beoordeeld. Voor de overige paragrafen moet aangegeven zijn wanneer paragrafen niet aan de orde zijn binnen de provincie.

Artikel 15, Paragraaf verbonden partijen

In artikel 15 is opgenomen dat de paragraaf verbonden partijen tenminste het onderstaande bevat:

- de visie op verbonden partijen in relatie tot de realisatie van de doelstellingen die zijn opgenomen in de begroting;
- de beleidsvoornemens omtrent verbonden partijen.

Het aangaan van banden met (verbonden) derde partijen komt altijd voort uit het publiek belang. Banden met derde partijen zijn een manier om een bepaalde publieke taak uit te voeren. Er is een veelheid aan verbonden partijen. Per partij is sprake van een financieel en een bestuurlijk belang. Het is daarom voor het inzicht van Provinciale Staten van belang dat de relatie tussen verbonden partijen en het publiek belang, zoals geconcretiseerd in de programma's, wordt aangegeven.

Interpretatie Rekenkamer

Per verbonden partij moet een verwijzing zijn opgenomen naar één of meerdere doelstellingen uit de programma's van de begroting. Hierbij moet aangegeven zijn hoe de verbonden partij bijdraagt aan de realisatie van deze doelstelling.

De beleidsvoornemens van de provincie moeten per verbonden partij of per groep verbonden partijen vermeld zijn.

Artikel 17, Overzicht baten en lasten – overzicht algemene middelen en onvoorzien

In artikel 17 is opgenomen dat het overzicht van baten en lasten het overzicht van de geraamde algemene dekkingsmiddelen en het geraamde bedrag voor onvoorzien bevat.

Interpretatie Rekenkamer

Het overzicht van baten en lasten moet zowel de geraamde algemene dekkingsmiddelen als het geraamde bedrag voor onvoorzien bevatten. Eén bedrag voor algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien samen is in dit overzicht niet voldoende.

4.2.2 Bevindingen bij de toetsing van het BBV kader

In deze paragraaf gaan we in op de bevindingen die voortkomen uit de toetsing van de begroting en jaarstukken aan de BBV normen. De bevinding van de Rekenkamer op de BBV normen is niet leidend voor de beoordeling in hoofdstuk 2 van de begroting en jaarstukken. De bevindingen in deze paragraaf hebben derhalve geen consequenties voor de beoordeling. Desalniettemin vinden wij onderstaande bevindingen wel van groot belang voor een kwalitatief toereikende begroting en jaarstukken.

Artikel 8, Het programmaplan (Programma's)

Het BBV schrijft voor dat ieder programma onderstaande bevat:

- doelstelling, in het bijzonder de beoogde maatschappelijke effecten;
- wijze waarop ernaar gestreefd zal worden die effecten te bereiken;
- raming van baten en lasten.

Het BBV legt de provincie echter geen eisen op met betrekking tot de structuur.

Bevinding Rekenkamer

De Rekenkamer acht het relevant dat zowel in de begroting als in de jaarstukken de drie w-vragen in een eenduidige structuur zijn opgenomen. De doelstellingen, prestaties, activiteiten, indicatoren en kosten dienen op een heldere manier met elkaar in verband te staan. De Rekenkamer vindt dat dit verband expliciet moet zijn aangegeven in de begroting en jaarstukken. Tevens vindt de Rekenkamer het voor het financiële inzicht van belang dat de kosten (derde w-vraag) op hetzelfde niveau zijn opgenomen als de doelstellingen, prestaties en activiteiten (eerste twee w-vragen).

De beoordeling op deze samenhang is in de begroting bij de behandeling van de beleidsinformatie voor de twee specifieke programma's in hoofdstuk 3 wel meegenomen. Tevens hebben we daarbij de aansluiting van de beleidsinformatie in de jaarstukken op de beleidsinformatie in de begroting beoordeeld.

Artikel 8, Het programmaplan (Saldo BTW compensatiefonds)

Het BBV schrijft voor dat in het overzicht algemene middelen het saldo tussen de compensabele BTW en de uitkering uit het BTW-compensatiefonds moet zijn opgenomen.

Het BTW-compensatiefonds (BCF) is een fonds waaruit gemeente, provincies en kaderwetgebieden een bijdrage in de BTW op bepaalde kosten kunnen claimen. Het fonds wordt onder meer gevoed door een korting op de uitkering uit het gemeente- en provinciefonds.

Het saldo houdt verband met de overgangsregeling van het BCF. In de toekomst zal er geen saldo ontstaan van het BCF, omdat de compensabele BTW en de bijdragen uit het BCF elkaar in evenwicht houden. In de overgangsperiode van vooralsnog drie jaar kan er door het verschil tussen de compensabele BTW en de uitkering uit het BCF echter wel een saldo ontstaan. Landelijk is vastgelegd dat dit saldo 4% zal bedragen van de compensabele BTW, omdat de provincies 96% van de compensabele BTW uit het fonds vergoed krijgen.

Bevinding Rekenkamer

Het saldo tussen de compensabele BTW en de uitkering uit het BCF ligt voor alle provincies vast op 4%. Het absolute bedrag kan echter verschillen en dat moet zijn opgenomen in de begroting en jaarstukken. Hiernaast vindt de Rekenkamer het van belang dat in de begroting en jaarstukken inzicht wordt gegeven in de verhouding tussen de uitkering uit het BCF (96% van de compensabele BTW) en de korting op de uitkering uit het provinciefonds. Deze verhouding bepaalt namelijk of het BCF voor de provincie financieel per saldo positief dan wel negatief uitpakt.

Artikel 19,21,23 Overzicht baten en lasten / financiële positie / meerjarenraming

Het BBV schrijft voor dat de gronden waarop de ramingen zijn gebaseerd, zijn opgenomen in de toelichtingen op:

- het overzicht van baten en lasten;
- de uiteenzetting financiële positie;
- de meerjarenraming.

Het BBV geeft echter geen specificatie van de soort gronden die opgenomen moeten worden. Hierdoor kan bij de beoordeling geen toetsing van specifieke gronden plaatsvinden.

Bevinding Rekenkamer

De Rekenkamer acht het relevant dat bij de gronden aangegeven is op welk onderdeel van de begroting zij betrekking hebben. Aangezien het BBV de provincie deze eisen niet stelt, zijn de onderdelen dan ook niet als zodanig door ons beoordeeld.

Artikel 20, Uiteenzetting financiële positie

Het BBV (art. 20) schrijft voor dat de uiteenzetting van de financiële positie een raming bevat van de financiële gevolgen van het bestaande en het nieuwe beleid dat in de programma's is opgenomen.

Bevinding Rekenkamer

De Rekenkamer onderschrijft het belang dat bij de baten en lasten per programma de financiële gevolgen van het bestaande en het nieuwe beleid integraal zijn opgenomen. Dit betekent dat de baten en lasten geen uitsplitsing behoeven in bestaand en nieuw beleid. Hiervoor in de plaats acht de Rekenkamer een andere indeling van de baten en lasten per programma zeer relevant, en dat is het onderscheid in wettelijke taken en eigen beleid.

Een onderscheid in wettelijke taken en eigen beleid per programma geeft inzicht in de ruimte die beschikbaar is voor de sturing vanuit PS. De wettelijke taken liggen vast en zullen uitgevoerd moeten worden. De provincie zal hier enkel kunnen sturen op het uitvoeren van deze taken. Bij het eigen beleid ligt dit anders. De provincie kan zelf beslissen of en op welke manier het beleid wordt ingevuld en uitgevoerd.

In tabelvorm (tabel 4.1) komt het baten en lastenoverzicht per programma er dan als volgt uit te zien:

Tabel 4.1 Overzicht baten en lasten per programma

Onderwerp	Baten	Lasten
Wettelijk taak	EUR	EUR
Lopend eigen beleid	EUR	EUR
Nieuw eigen beleid	EUR	EUR
Totaal	EUR	EUR

4.3 Financiële verordening als provinciaal kader

4.3.1 Verantwoording van beleidsinformatie (VBTB/SMART)

In de financiële verordening zijn geen normen opgenomen met betrekking tot de kwaliteit van de beleidsinformatie. De Rekenkamer vindt het van belang dat in de financiële verordening wordt vastgelegd aan welke kwaliteitseisen de beleids- en verantwoordingsinformatie in de begroting en jaarstukken dient te voldoen. Daarvoor bieden de normen die voortvloeien uit SMART en VBTB nuttige aanknopingspunten (tabel 4.3).

Tabel 4.3 Overzicht criteria SMART/VBTB

SMART	VBTB	
Specifiek	Beknopt	Meegenomen in het onderzoek

Meetbaar	Prikkelend	Meegenomen in het onderzoek
	Meetbaar/toetsbaar	Meegenomen in het onderzoek
Acceptabel		
Realistisch	Haalbaar	
Tijdgebonden	Tijdgebonden	Meegenomen in het onderzoek
	Stuurbaar	
	Verantwoordelijkheid	
	Doelgroep	

Een deel van de criteria (acceptabel, realistisch/haalbaar, stuurbaar, verantwoordelijk en doelgroep) is alleen toetsbaar na uitgebreid beleidsinhoudelijk onderzoek en derhalve niet meegenomen in ons onderzoek. Desalniettemin onderschrijft de Rekenkamer het belang van alle bovengenoemde criteria voor de formulering van de doelstellingen.

4.3.2 Verantwoording van financiële afwijkingen

In de financiële verordening zijn geen normen opgenomen met betrekking tot de verantwoording over financiële afwijkingen. De Rekenkamer vindt het van belang dat de Provinciale Staten in de financiële verordening een minimum grens aangeven voor de verantwoording van financiële afwijkingen. Dit kan bijvoorbeeld door middel van een absolute of relatieve minimum ondergrens.

4.3.3 Rechtmatigheid

De Rekenkamer vindt dat op een vaste plaats in de jaarstukken behandeld moet worden of de provincie heeft gehandeld volgens de afspraken (rechtmatigheid), dat wil zeggen de wet- en regelgeving. Dit kan bijvoorbeeld worden vastgelegd in de financiële verordening.

In hun controlerende rol is het voor Provinciale Staten van belang te weten of de provincie inderdaad rechtmatig gehandeld heeft het afgelopen jaar. Bij rechtmatigheid wordt onderscheid gemaakt tussen financiële en niet-financiële rechtmatigheid. Financiële rechtmatigheid beperkt zich tot die handelingen waarbij er substantiële financiële belangen zijn voor de provincie, zoals het verlenen van subsidies. De overige handelingen, zonder direct groot financieel belang voor de provincie, vallen in de categorie niet-financiële rechtmatigheid.

Vergunningen en streekplanwijzigingen zijn daar voorbeelden van. Dergelijke handelingen kunnen voor derden wel een groot financieel belang vormen en aanleiding tot een schadeclaim bij de provincie zijn.

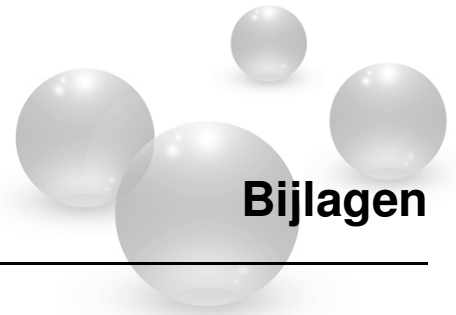
Verantwoording over de financiële rechtmatigheid

De accountant toetst het financiële rechtmatig handelen van de provincie en rapporteert hierover aan PS middels de accountantsverklaring. De rekenkamer constateert dat in de opzet van de jaarstukken geen expliciete plaats is opgenomen (bijvoorbeeld een paragraaf rechtmatigheid) waar GS zelf rapporteren aan PS of de provincie rechtmatig handelt in zaken met substantieel financieel belang. De provincie besteedt wel aandacht aan bepaalde aspecten van rechtmatigheid als onderdeel van de paragraaf bedrijfsvoering.

Verantwoording over de niet-financiële rechtmatigheid

De opdracht aan de accountant betreft **niet** de toetsing van niet-financiële rechtmatigheid. De accountant laat zich hier dan ook meestal niet over uit. Het niet-financiële handelen kan echter wel grote maatschappelijke consequenties hebben of voor derden van financieel belang zijn. Onrechtmatig handelen kan dan ook leiden tot

ongewenste maatschappelijke effecten en/of schadeclaims bij de provincie. Het is daarom van belang dat Gedeputeerde Staten zelf rapporteren over hun rechtmatig handelen in zaken zonder direct groot financieel belang. De Rekenkamer constateert dat in de opzet van de jaarstukken geen expliciete plaats is opgenomen (bijvoorbeeld een paragraaf rechtmatigheid) waar wordt gerapporteerd aan PS of de provincie rechtmatig handelt in zaken zonder direct groot financieel belang, zoals de verlening van vergunningen. Omdat ook de accountant niet over de niet-financiële rechtmatigheid rapporteert hebben PS hier geen inzicht in.

Bijlagen

Bijlage I Lijst van geïnterviewde en geraadpleegde personen

- Voorzitter Rekeningencommissie: Dhr. Talsma
- Voorzitter Commissie Financiën en Bestuurlijke Organisatie: Dhr. Van der Linden
- Statengriffie: Dhr. Vrijbrug, Mw. Grimbergen en Dhr. Quarles-van Ufford
- Accountant (Price Waterhouse Coopers): Dhr. Goldstein
- Gedeputeerde: Dhr. Hooijmaijers
- Concerncontroller: Dhr. Van der Kooij
- Interim-manager rechtmatigheid: Dhr. Sander

Bijlage II BBV begroting 2004 en 2006

	2004	2006	Toelichting 2004	Toelichting 2006
Beleidsbegroting (artikel 7)			Niet als zodanig benoemd	Niet als zodanig benoemd
Programmaplan (artikel 8)			niet als zodanig benoemd, maar wel aanwezig	
De te realiseren programma's				
ieder programma bevat:				
doelstelling, in het bijzonder de beoogde maatschappelijke effecten	Ja	Ja		
wijze waarop ernaar gestreefd zal worden die effecten te bereiken	Ja	Ja		
raming van baten en lasten	Ja	Ja		
Overzicht algemene middelen				
Dit bevat ten minste:				
lokale heffingen, waarvan besteding niet gebonden is	Ja	Ja		
algemene uitkeringen	Ja	Ja		
dividend	Ja	Ja		
saldo van de financieringsfunctie	Ja	Ja		
saldo tussen de compensabele BTW en de uitkering uit het BTW-compensatiefonds	Nee	Nee	In het overzicht algemene middelen is geen saldo opgenomen tussen de compensabele BTW en de uitkering uit het BTW-compensatiefonds.	In het overzicht algemene middelen is geen saldo opgenomen tussen de compensabele BTW en de uitkering uit het BTW-compensatiefonds.
overig algemene dekkingsmiddelen	Ja	Ja		
Bedrag onvoorzien wordt geraamd voor de begroting in zijn geheel of per programma	Nee*	Ja	Er is in de programmabegroting geen apart bedrag voor onvoorzien. In de meerjarenraming is onvoorzien wel apart vermeld (voor de gehele begroting).	
Paragrafen (artikel 9 t/m 16)				
In afzonderlijke paragrafen beleidslijnen vastgelegd m.b.t. relevante beheersmatige aspecten, alsmede tot de lokale heffingen				
Ten minste de volgende paragrafen:				
lokale heffingen (art. 10)	Ja	Ja		
geraamde inkomsten	Deels	Deels	In de paragraaf lokale heffingen zijn de geraamde inkomsten van de nazorgheffing niet opgenomen.	In de paragraaf lokale heffingen zijn de geraamde inkomsten van de nazorgheffing niet opgenomen.
beleid ten aanzien van de lokale heffingen	Ja	Ja		
overzicht op hoofdlijnen van de diverse heffingen	Ja	Ja		
aanduiding van lokale lastendruk	Deels	Deels	In de paragraaf lokale lasten is alleen lastendruk van de opcenten d.m.v. interprovinciale vergelijking opgenomen. Er is geen informatie over de lastendruk van de grondwaterheffing.	In de paragraaf lokale lasten is alleen lastendruk van de opcenten d.m.v. interprovinciale vergelijking opgenomen. Er is geen informatie over de lastendruk van de grondwaterheffing.
beschrijving van het kwijtscheldingsgeld	Ja	Ja		
weerstandvermogen (art. 11)	Ja	Ja		
inventarisatie van de weerstandscapaciteit	Ja	Ja		
inventarisatie van de risico's	Ja	Ja		
beleid omtrent de weerstandscapaciteit en de risico's	Ja	Ja		
onderhoud kapitaalgoederen (art. 12)	Ja	Ja		
wegen	Ja	Ja		
beleidskader	Ja	Ja		
financiële consequenties van beleidskader	Nee	Ja	Er is geen (meerjarig) lastenoverzicht opgenomen voor 2004	
vertaling financiële consequenties naar begroting	Nee	Ja	Er is geen vertaling van de financiële consequenties in een voorziening of programma over 2004	
<i>riolering</i>	nvt	nvt	Riolering is een gemeentelijke taak, dus niet van toepassing op de provinciale begroting.	Riolering is een gemeentelijke taak, dus niet van toepassing op de provinciale begroting.
beleidskader	nvt	nvt		
financiële consequenties van beleidskader	nvt	nvt		
vertaling financiële consequenties naar begroting	nvt	nvt		

	2004	2006	Toelichting 2004	Toelichting 2006
<i>water</i>	Ja	Ja		
beleidskader	Ja	Ja		
financiële consequenties van beleidskader	Nee	Ja	Er is geen (meerjarig) lastenoverzicht opgenomen voor 2004	
vertaling financiële consequenties naar begroting	Nee	ja	Er is geen vertaling van de financiële consequenties in een voorziening of programma over 2004	
<i>groen</i>	Ja	Ja		
beleidskader	Nee	Nee	Geen beleidskader voor groen	Geen beleidskader voor groen
financiële consequenties van beleidskader	Nee	Ja	Er is geen (meerjarig) lastenoverzicht opgenomen voor 2004	
vertaling financiële consequenties naar begroting	Nee	Deels	Geen vertaling financiële consequenties naar begroting	Bedrag wegen (incl. groen) is vertaald naar begroting. Bedrag voor tuinen is niet vertaald naar de begroting
<i>gebouwen</i>	Ja	Ja		
beleidskader	Ja	Ja		
financiële consequenties van beleidskader	Nee	Ja	Er is geen (meerjarig) lastenoverzicht opgenomen voor 2004	
vertaling financiële consequenties naar begroting	Nee	Ja	Er is geen vertaling van de financiële consequenties in een voorziening of programma over 2004	
financiering (art. 13)	Ja	Ja		
beleidsvoornemens risicobeheer tav financieringsportefeuille	Ja	Ja		
bedrijfsvoering (art. 14)	Ja	Ja		
inzicht in stand van zaken	Ja	Ja		
beleidsvoornemens bedrijfsvoering	Ja	Ja		
verbonden partijen (art. 15)	Ja	Ja		
visie op verbonden partijen in relatie tot de realisatie van de doelstellingen die zijn opgenomen in de begroting	Nee	Nee	In de paragraaf verbonden partijen is geen visie op verbonden partijen in relatie tot de realisatie van de doelstellingen die zijn opgenomen in de begroting. Verwijzing naar één of meerdere doelstellingen uit de programma's van de begroting zijn niet (per verbonden partij) opgenomen. Tevens is niet aangegeven hoe de verbonden partij bijdraagt aan de realisatie van deze doelstelling.	In de paragraaf verbonden partijen is geen visie op verbonden partijen in relatie tot de realisatie van de doelstellingen die zijn opgenomen in de begroting. Verwijzing naar één of meerdere doelstellingen uit de programma's van de begroting zijn niet (per verbonden partij) opgenomen. Tevens is niet aangegeven hoe de verbonden partij bijdraagt aan de realisatie van deze doelstelling.
beleidsvoornemens omtrent verbonden partijen	Ja	Ja		
grondbeleid (art. 16)	Ja	Ja		
visie op grondbeleid in relatie tot de realisatie van de doelstellingen van de programma's	Nee	Nee	In de paragraaf grondbeleid is geen visie op het grondbeleid opgenomen in relatie tot de realisatie van de doelstellingen van de programma's. Verwijzing naar één of meerdere doelstellingen uit de programma's van de begroting zijn niet opgenomen. Tevens niet aangegeven hoe het grondbeleid bijdraagt aan de realisatie van deze doelstelling.	In de paragraaf grondbeleid is geen visie op het grondbeleid opgenomen in relatie tot de realisatie van de doelstellingen van de programma's. Verwijzing naar één of meerdere doelstellingen uit de programma's van de begroting zijn niet opgenomen. Tevens is niet aangegeven hoe het grondbeleid bijdraagt aan de realisatie van deze doelstelling.
aanduiding van de wijze waarop de provincie het grondbeleid uitvoert	Ja	Ja		
actuele prognose van de te verwachten resultaten van de grondexploitatie	Nee	Nee	In de paragraaf grondbeleid is geen actuele prognose van de te verwachten resultaten van de grondexploitatie opgenomen.	In de paragraaf grondbeleid is geen actuele prognose van de te verwachten resultaten van de grondexploitatie opgenomen.
onderbouwing van de geraamde winstneming	Nee	Nee	In de paragraaf grondbeleid is geen onderbouwing van de geraamde winstneming opgenomen.	In de paragraaf grondbeleid is geen onderbouwing van de geraamde winstneming opgenomen.
beleidsuitgangspunten omtrent de reserves voor grondzaken in relatie tot de risico's van de grondzaken	Ja	Ja		

	2004	2006	Toelichting 2004	Toelichting 2006
Financiële begroting (artikel 7)			Niet als zodanig benoemd. De onderdelen zijn opgenomen in aparte hoofdstukken.	
Overzicht van baten en lasten (artikel 17)				
Dit bevat:				
a. per programma of programmaonderdeel raming van baten en lasten en het saldo	Ja	Ja		
b. overzicht van de geraamde algemene dekkingsmiddelen en het geraamde bedrag voor onvoorzien	Nee*	Nee*	In het overzicht van baten en lasten (4.3) is geen uitsplitsing gemaakt tussen de geraamde algemene middelen en het geraamde bedrag voor onvoorzien. Het bedrag voor onvoorzien is echter wel apart opgenomen in de meerjarenraming , maar dit is hier niet op de voorgeschreven plaats.	In het overzicht van baten en lasten (4.3) is geen uitsplitsing gemaakt tussen de geraamde algemene middelen en het geraamde bedrag voor onvoorzien. Het bedrag voor onvoorzien is echter wel apart opgenomen onder Financiering en Algemene dekkingsmiddelen , maar dit is hier niet op de voorgeschreven plaats.
c. geraamde resultaat voor bestemming, volgend uit onderdelen a en b	Ja	Ja		
d. beoogde toevoegingen en onttrekkingen aan reserves per programma	Nee*	Nee*	In 5.1 Overzicht baten en lasten zijn de reserves niet per programma vermeld. Dit is echter wel het geval bij de programma's zelf, maar dit is hier niet de voorgeschreven plaats.	In 4.3 Overzicht baten en lasten zijn de reserves niet per programma vermeld. Dit is echter wel het geval bij de programma's zelf, maar dit is hier niet de voorgeschreven plaats.
e. geraamde resultaat na bestemming volgend uit onderdelen c en d	Ja	Ja		
Toelichting op overzicht baten en lasten (artikel 19)			Niet als zodanig benoemd. De onderdelen staan opgenomen in hoofdstuk 2 Financieel kader, en hoofdstuk 5 overzicht baten en lasten.	
Dit bevat ten minste:				
gerealiseerde bedrag van het voorvorig begrotingsjaar, het geraamde bedrag van het vorig begrotingsjaar na wijziging en het geraamde bedrag van het begrotingjaar	Ja	Ja		
gronden waarop ramingen zijn gebaseerd, en in geval van aanmerkelijk verschil met de raming, resp. realisatie, van vorig, resp. voorvorig begrotingsjaar de oorzaken van verschil	Deels	Deels	Gronden: ja (zie bijlage interpretatie BBV). Oorzaken verschil vorig en voorvorig jaar: nee. Totaaloordeel: deels	Gronden: ja (zie bijlage interpretatie BBV). Oorzaken verschil vorig en voorvorig jaar: nee. Totaaloordeel: deels
overzicht van geraamde incidentele baten en lasten	Deels	Nee	In het overzicht eenmalige baten en lasten staan alleen incidentele lasten vermeld.	Geen overzicht van geraamde incidentele baten en lasten

	2004	2006	Toelichting 2004	Toelichting 2006
<u>Uiteenzetting van de financiële positie (artikel 20)</u>				Niet als zodanig benoemd. Onderdelen zijn opgenomen in de bijlagen.
Raming voor het begrotingsjaar van de financiële gevolgen van het bestaande en het nieuwe beleid dat in de programma's is opgenomen	Ja	Ja		
Afzonderlijke aandacht ten minste aan:				
jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume	Nee	Nee	In de financiële positie is geen aandacht besteed aan de jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume.	In de financiële positie is geen aandacht besteed aan de jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume.
investerings: onderscheiden in investeringen met een economisch nut en investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut	Ja	Nee*		Opgenomen in bijlagen, geen verwijzing in financiële begroting
financiering	Ja	Nee*		Opgenomen in bijlagen, geen verwijzing in financiële begroting
stand en verloop van de reserves	Ja	Nee*		Opgenomen in bijlagen, geen verwijzing in financiële begroting
stand en verloop van de voorzieningen	Ja	Nee*		Opgenomen in bijlagen, geen verwijzing in financiële begroting
<u>Toelichting financiële positie (artikel 21)</u>			Niet als zodanig benoemd. Onderdelen opgenomen in hoofdstuk 2 financieel kader	Niet als zodanig benoemd. Onderdelen zijn opgenomen in de hoofdstuk 4 Financiële begroting
Dit bevat ten minste:				
gronden waarop ramingen zijn gebaseerd	Ja	Ja		
toelichting op belangrijke ontwikkelingen t.o.v. vorige begrotingsjaar	Nee	Nee	Er is geen toelichting op de belangrijkste ontwikkelingen in de financiële positie ten opzichte van vorig begrotingsjaar.	Er is geen toelichting op de belangrijkste ontwikkelingen in de financiële positie ten opzichte van vorig begrotingsjaar.
<u>Meerjarenraming (artikel 22)</u>				Niet als zodanig benoemd. De meerjarenraming is opgenomen in de bijlagen.
raming financiële gevolgen voor drie jaren volgend op begrotingsjaar, waaronder baten en lasten van bestaande en nieuwe beleid van programma's	Ja	Nee*		Opgenomen in bijlagen, geen verwijzing in hoofdstuk
Afzonderlijke aandacht ten minste aan:				
jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume	Nee	Nee	Niet opgenomen	Niet opgenomen
investerings: onderscheiden in investeringen met een economisch nut en investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut	Deels	Deels	In het overzicht meerjarenraming kapitaallasten ontbreekt een duidelijk onderscheid in investeringen met een economisch nut en met een maatschappelijk nut	In het overzicht meerjarenraming kapitaallasten ontbreekt een duidelijk onderscheid in investeringen met een economisch nut en met een maatschappelijk nut
financiering	Nee	Nee	Niet opgenomen, er ontbreekt een meerjarenraming van de financieringsstaat	Niet opgenomen, er ontbreekt een meerjarenraming van de financieringsstaat
stand en verloop van de reserves	Ja	Nee*		Opgenomen in bijlagen, geen verwijzing in financiële begroting
stand en verloop van de voorzieningen	Ja	Nee*		Opgenomen in bijlagen, geen verwijzing in financiële begroting
<u>Toelichting meerjarenraming</u>				Niet als zodanig benoemd. Onderdelen zijn opgenomen in hoofdstuk 4 financiële begroting
gronden waarop ramingen zijn gebaseerd	Ja	Ja		
toelichting op belangrijke ontwikkelingen t.o.v. meerjarenraming vorige begrotingsjaar	Nee	Nee	Een toelichting op verschillen tussen meerjarenraming in huidig begrotingsjaar en meerjarenraming in vorig begrotingsjaar is niet opgenomen.	Een toelichting op verschillen tussen meerjarenraming in huidig begrotingsjaar en meerjarenraming in vorig begrotingsjaar is niet opgenomen.

Bijlage III BBV jaarstukken 2004

	2004	Toelichting
Jaarverslag (artikel 24)		Jaarverslag niet als zodanig benoemd. In Noord-Holland alleen Jaarstukken, waarin zowel beleidsmatige als financiële verantwoording aan bod komt.
Programmaverantwoording (artikel 25)		Niet als zodanig benoemd. Onderdelen opgenomen onder hoofdstuk "Blik op de resultaten per programma", waarin 11 programma's incl. Financiering en algemene dekkingsmiddelen (progr. 11)
Verantwoording realisatie programma's		
leder programma bevat:		
mate waarin doelstellingen zijn gerealiseerd	Deels	De programma's stellen de vraag: "Wat hebben we bereikt?" Er wordt wel in algemene zin verantwoording afgelegd over wat er bereikt is. Deze verantwoording hebben wij echter niet als volledig beoordeeld, omdat de mate waarin doelstellingen zijn gerealiseerd niet duidelijk is aangegeven.
wijze waarop getracht is beoogde maatschappelijke effecten te bereiken	Deels	De programma's stellen de vraag: "Wat hebben we ervoor gedaan?". Er wordt wel in algemene zin verantwoording afgelegd over wat er bereikt is er gedaan is. Deze verantwoording hebben wij echter niet als volledig beoordeeld, omdat geen koppeling is gelegd met geplande activiteiten/prestaties.
gerealiseerde baten en lasten	Deels	De programma's stellen de vraag: "Wat heeft het gekost"? Hier wordt echter alleen het saldo opgenomen, niet de baten en lasten
Verantwoording overzicht algemene middelen		
lokale heffingen, waarvan besteding niet gebonden is	Ja	
algemene uitkeringen	Ja	
dividend	Ja	
saldo van de financieringsfunctie	Ja	
saldo tussen de compensabele BTW en de uitkering uit het BTW-compensatiefonds	Nee	In het overzicht algemene middelen is geen apart saldo opgenomen tussen de compensabele BTW en de uitkering uit het BTW-compensatiefonds. Er is wel toelichting opgenomen onder de Algemene baten en lasten
overig algemene dekkingsmiddelen	Ja	
Gebruik van het geraamde bedrag onvoorzien.	Ja	
Paragrafen (artikel 26)		
Verantwoording van paragrafen		
Ten minste verantwoording van de volgende paragrafen:		
lokale heffingen	Ja	
geraamde inkomsten	Ja	
beleid ten aanzien van de lokale heffingen	Ja	
overzicht op hoofdlijnen van de diverse heffingen	Ja	
aanduiding van lokale lastendruk	Deels	Alleen lastendruk vermeld van de opcenten, niet van de grondwaterheffing
beschrijving van het kwijscheldingsgeld	Ja	
weerstandvermogen	Ja	
inventarisatie van de weerstandscapaciteit	Ja	
inventarisatie van de risico's	Ja	
beleid omtrent de weerstandscapaciteit en de risico's	Ja	
onderhoud kapitaalgoederen	Ja	
wegen	Ja	
beleidskader	Ja	
financiële consequenties van beleidskader	Ja	
vertaling financiële consequenties naar begroting	Nee	Geen vertaling naar de begroting in de vorm van verantwoording van begroot bedrag en toelichting op eventuele afwijking.
<i>riolering</i>	nvt	
beleidskader	nvt	Riolering is een gemeentelijke taak, dus niet van toepassing op de provinciale jaarstukken.
financiële consequenties van beleidskader	nvt	
vertaling financiële consequenties naar begroting	nvt	

	2004 Toelichting	
<i>water</i>	Ja	
beleidskader	Ja	
financiële consequenties van beleidskader	Ja	
vertaling financiële consequenties naar begroting	Nee	Geen vertaling naar de begroting in de vorm van verantwoording van begroot bedrag en toelichting op eventuele afwijking.
<i>groen</i>	Ja	
beleidskader	Nee	Geen verantwoording beleidskader groen
financiële consequenties van beleidskader	Ja	
vertaling financiële consequenties naar begroting	Nee	Geen vertaling naar de begroting in de vorm van verantwoording van begroot bedrag en toelichting op eventuele afwijking.
<i>gebouwen</i>	Ja	
beleidskader	Ja	
financiële consequenties van beleidskader	Ja	
vertaling financiële consequenties naar begroting	Nee	Geen vertaling naar de begroting in de vorm van verantwoording van begroot bedrag en toelichting op eventuele afwijking.
<i>financiering</i>	Ja	
beleidsvoornemens risicobeheer tav financieringsportefeuille	Ja	
<i>bedrijfsvoering</i>	Ja	
inzicht in stand van zaken	Ja	
beleidsvoornemens bedrijfsvoering	Ja	
<i>verbonden partijen</i>	Ja	
visie op verbonden partijen in relatie tot de realisatie van de doelstellingen die zijn opgenomen in de begroting	Nee	Geen verantwoording van de bijdrage van de verbonden partijen aan de realisatie van de doelen in de begroting
beleidsvoornemens omtrent verbonden partijen	Deels	Verantwoording van een deel van de beleidsvoornemens van de verbonden partijen
<i>grondbeleid</i>	Ja	
visie op grondbeleid in relatie tot de realisatie van de doelstellingen van de programma's	Nee	Geen verantwoording van de bijdrage van het grondbeleid aan de realisatie van de doelstellingen in de programma's
aanduiding van de wijze waarop de provincie het grondbeleid uitvoert	Ja	
actuele prognose van de te verwachten resultaten van de grondexploitatie	Deels	Wel informatie over winst verkoop grond Nieuw-Vennep. Geen volledige verantwoording van de prognose van de verwachte resultaten van de grondexploitatie.
onderbouwing van de geraamde winstneming	Ja	
beleidsuitgangspunten omtrent de reserves voor grondzaken in relatie tot de risico's van de grondzaken	Ja	

	2004	Toelichting
Jaarrekening (artikel 24)		
Programmarekening (artikel 27)		Niet als zodanig genoemd. Onderdelen komen aan de orde onder Blik op de financiële resultaten
Dit bevat:		
a. gerealiseerde baten en lasten per programma	Ja	
b. overzicht van de gerealiseerde algemene dekkingsmiddelen	Ja	
c. gerealiseerde resultaat voor bestemming, volgend uit onderdelen a en b	Ja	
d. werkelijke toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	Ja	
e. gerealiseerde resultaat na bestemming volgend uit onderdelen c en d	Ja	
Ramingen van bovengenoemde onderdelen uit de begroting voor en na wijziging	Ja	
Toelichting op programmarekening (artikel 28)		niet als zodanig genoemd.
Dit bevat ten minste:		
analyse van afwijkingen tussen begroting na wijziging en programmarekening voor bovengenoemde onderdelen	Deels	Analyse van afwijkingen niet bij iedere productgroep in de programma's en niet voor ieder bedrag.
overzicht van aanwending van het bedrag voor onvoorzien	Deels	In de toelichting wordt vermeld dat onvoorzien in de Voorjaarsnota is afgevoerd, maar de reden hiervan wordt niet vermeld.
overzicht van incidentele baten en lasten	Ja	

Bijlage IV Financiële verordening

Verordening financieel beheer Noord-Holland				
in werking per 1 mei 2004	begroting 2006	jaarstukken 2004	per 1 januari 2003	begroting 2004
Artikel 2.2 De begroting				
1. Jaarlijks, uiterlijk in de maand september zenden GS de in artikel 194 van de Provinciewet bedoelde ontwerp-begroting en ontwerp-meerjarenraming aan PS toe, ingedeeld volgens de door PS vastgestelde programma-indeling en voorzien van prestatie-indicatoren.	Ja			
Artikel 5.6 informatievoorziening en verantwoording			artikel 33	
1. GS geven in de financieringsparagraaf in de ontwerp begroting informatie over de algemene ontwikkelingen in de financieringsfunctie en het in het begrotingsjaar te voeren financieringsbeleid.	Ja		1. GS geven in de financieringsparagraaf in de ontwerp begroting informatie over de algemene ontwikkelingen in de financieringsfunctie en het in het begrotingsjaar te voeren financieringsbeleid.	Ja
3. GS doen in de financieringsparagraaf in het jaarverslag verslag van het gerealiseerde financieringsbeleid.		Ja		

Bijlage V Doelenboom Wegen, verkeer en mobiliteitsmanagement

Doelenboom provincie Noord Holland						
Programma: 2.3 Wegen, verkeer en mobiliteitsmanagement						
AD (algemene doelstelling)		Vlot en veilig door Noord-Holland.				
Operationele Doelstelling (OD)		Effectindicator	Prestaties (P)		Activiteiten (A)	
OD1	Vlot: Bereiken c.q. minimaal handhaven van een gemiddelde snelheid van 60 km per uur op het hoofdwegennet en 50 km per uur op het provinciale wegennet (BUBEKO).	1. Gemiddelde snelheid per uur op aantal geselecteerde (maatgevende) relaties op het hoofdwegennet (ca. 10).	P1/OD1	gecoördineerde besluitvorming rond (rijks)programma Noordvleugel	A1/OD1	ambtelijke voorbereiding
		2. Gemiddelde snelheid per uur op geselecteerde (maatgevende) relaties op het provinciale onderliggende wegennet.			A2/OD1	bestuurlijke en ambtelijke deelname in projectorganisatie Planstudie Schiphol - Almere
			P2/OD1	Netwerkvisie Noord-Holland	A3/OD1	introduceren maatregelen gebiedsgerichte aanpak
					A4/OD1	trekkerschap studie landzijdige bereikbaarheid Schiphol
			P3/OD1	standpuntbepaling beprijzing binnen Noordvleugelsamenwerking	A5/OD1	voorbereiden op standpuntbepaling
			P4/OD1	project bereikbaarheid kust (voortzetting)	A6/OD1	realiseren structurele maatregelen mobiliteitsmanagement (Castricum - Velsen)
		P5/OD1	verkeersmanagement (dynamisch verkeersmanagement, regioregie, verkeerscoördinatie)	A7/OD1	koppelen verkeersregelininstallaties, afsluiten bestuurlijke akkoorden wegbeheerders, afstemmen wegwerkzaamheden	
OD2	Veiligheid: verminderen van het aantal verkeersslachtoffers, conform de doelstelling in VVPNH (=vertaling van de rijksdoelstelling naar NH, mits het Rijk voldoende middelen beschikbaar stelt) zowel: voor het provinciale wegennet in heel NH als alle wegen in de regiegebieden in NH (excl. ROA)	Aantal verkeersslachtoffers in relatie tot verkeersintensiteiten, lees het aantal voertuigen per uur op aan te wijzen meetpunten.	P6/OD2	monitor verkeersveiligheid	A8/OD2	voorstellen maatregelen, participatie in projecten, advisering
		Terugbrengen: 1. Aantal verkeersdoden op het gehele provinciale wegennet 2. Aantal verkeersslachtoffers (met ziekenhuisopname) op het gehele provinciale wegennet 3. Aantal verkeersdoden in de regiegebieden 4. Aantal verkeersslachtoffers (met ziekenhuisopname) in regiegebieden			A9/OD2	intensiveren aanpak verkeersonveiligheid

Operationele Doelstelling (OD)		Effectindicator	Prestaties (P)		Activiteiten (A)	
OD3	Provinciale wegen en busbanen voldoen aan de eisen van veiligheid, bereikbaarheid, comfort, aanzien, leefbaarheid en milieu	Vergunningen worden verstrekt binnen de termijn die de Awb daarvoor stelt (<i>beschouwen we als prestatie-indicator</i>)	P7/OD3	vergunningverlening	A10/OD3	op aanvraag ontheffingen/vergunningen verlenen en verkeersbesluiten opstellen op basis van wet- en regelgeving
		Het percentage wegen, waarvan de onderhoudstoestand VOLDOENDE, MATIG of ONVOLDOENDE is. Deze toestand stellen we jaarlijks middels ARAN metingen vast.	P8/OD3	Verkeers- en vervoersplannen Zuidtangent west (Haarlem CS-Schalkwijk) en oost (Amstelveen-Amsterdam ZO)	A11/OD3	participatie en ondersteuning uitwerking; betrokkenheid bij project; acties in kader van rijksfinanciering
		Resultaat van klanttevredenheidonderzoek over de infrastructuur van de Zuidtangent door een enquête onder de gebruikers.	P9/OD3	doorstromingsmaatregelen cf. RegioNet korte termijn	A12/OD3	prioriteren van middelen en opstellen van een programma
		Incidentmanagement: Personenauto's worden 20 minuten eerder van de weg gehaald en vrachtauto's 2 uur eerder dan voor de invoering hiervan. (<i>beschouwen we als prestatie-indicator</i>)	P10/OD3	Incidentmanagement	A13/OD3	sluiten van benodigde overeenkomsten en participeren in de kosten, evalueren
		Bij het uitvoeren van werkzaamheden aan de weg is de vertraging voor het autoverkeer maximaal 10 minuten	P11/OD3	Investeringsimpuls Zuidas	A14/OD3	actieve betrokkenheid proces financiële inzet als lid van Permanent Publiek Overlegorgaan Zuidas
			P12/OD3	Mediapark Hilversum	A15/OD3	projectorganisatie, uitwerking maatregelen en investeringen verbetering bereikbaarheid Mediapark Hilversum
			P13/OD3	projecten PMI (Provinciaal Meerjarenprogramma Infrastructuur)	A16/OD3	voorbereiden of uitvoeren PMI projecten
			P14/OD3	Masterplan N201	A17/OD3	uitvoeren en afronden producten, die nodig zijn voor rijksfinanciering
			P15/OD3	reconstructie N242	A18/OD3	uitvoeren project en goed blijven informeren van omgeving over voortgang
			P16/OD3	Zuidtangent	A19/OD3	voorbereiden en uitwerken gedeelte Schipholweg - Station Haarlem
			P17/OD3	besluitvorming Westfrisiaweg (Alkmaar-Hoorn)	A20/OD3	voorbereiden van uitvoering van delen Westfrisiaweg
			P18/OD3	beheer provinciale wegen; variabel onderhoud Zuidtangent	A21/OD3	uitvoeren jaarplan van het meerjarenprogramma; inlopen achterstallig onderhoud; uitvoeren variabel onderhoud (Zuidtangent)
			P19/OD3	beheer en verkoop vastgoed, productontwikkeling en innovaties	A22/OD3	continueren verkoop en voltooi juridische overdracht wegdelen tussen provincie en andere overheden
			P20/OD3	toepasbare innovaties	A23/OD3	vaker toepassen van kunststof bij kunstwerken, evalueren toepassen betonelementen rotondes, zoeken geschikte projecten baggerspecie, realiseren Energie uit asfalt N244, toepassen LED-verlichting

Operationele Doelstelling (OD)		Effectindicator	Prestaties (P)		Activiteiten (A)	
OD4	Veilig: Vaarwegen en kunstwerken voldoen aan de veiligheidsnormen	Aantal incidenten door bedienfouten	P21/OD4	toets veiligheid beweegbare bruggen	A24/OD4	opstellen vervangingsprogramma; vervolgonderzoek
		Aantal incidenten door bedienfouten				
OD5	Vlot: Vaarwegen en kunstwerken voldoen aan de functionele en beschikbaarheideisen	Gebruikersaspecten:	P22/OD5	uitvoering meerjarenprogramma (MPO) oeverherstel Noordhollandsch kanaal	A25/OD5	starten derde uitvoeringsfase en aanpakken knelpunten
		1. Aantal malen gestremd met duur binnen een zeker interval	P23/OD5	uitvoering meerjarenprogramma (MPO) bruggen en sluisen Noordhollandsch	A26/OD5	uitvoeren eerste jaarschijf
		Korter dan 1 dag	P24/OD5	onderhoud overige vaarwegen	A27/OD5	uitvoeren onderhoud
		Tussen 1 en 7 dagen	P25/OD5	vervanging kunstwerken overige vaarwegen	A28/OD5	uitvoeren eerste projecten
		Langer dan 7 dagen				
		2. Aantal klachten over stremmingen door weg -en vaarweggebruikers				
		3. Aantal storingen aan kunstwerken				
		4. Aantal klachten over bediening door weg - en vaarweggebruikers				
		5. Onderhoud: Percentage oevers in onderhoudsstaat conform vastgestelde kwaliteitsniveau				
		Gebruikersaspecten:				
		1. Aantal malen gestremd met duur binnen een zeker interval				
		Korter dan 1 dag				
		Tussen 1 en 7 dagen				
		Langer dan 7 dagen				
2. Aantal klachten over stremmingen door weg -en vaarweggebruikers						
3. Aantal storingen aan kunstwerken						
4. Aantal klachten over bediening door weg - en vaarweggebruikers						
		P26	decentralisatie spoor	A29	in overleg met Rijk en NS realiseren beleidswensen,	

Bijlage VI Doelenboom Welzijn en (jeugd)zorg

Doelenboom provincie Noord - Holland							
Programma: 2.9 Welzijn en (jeugd)zorg							
AD (algemene doelstelling)		Een voor alle Noord-Hollandse burgers algemeen toegankelijke sociale infrastructuur, met hoogwaardige voorzieningen op het gebied van (jeugd)zorg en tweedelijns welzijnsvoorzieningen.					
Operationele Doelstelling (OD)		Effectindicator	Prestaties (P)		Activiteiten (A)		
OD1	A. De provincie streeft naar een grotere mate van integratie, diversiteit en emancipatie.	Percentage gemeenten/instellingen dat tevreden is over de ondersteuning van de steunfunctie-instellingen.	P1/OD1	financiering van vier steunfunctie-instellingen	A1/OD1	subsidiëren projecten	
		Percentage gemeenten/instellingen dat de ondersteuning daadwerkelijk heeft kunnen toepassen.					
OD2	B. De provincie streeft naar een goede sportinfrastructuur en een toename van sportdeelname met speciale aandacht voor ouderen, jongeren en gehandicapten.	Percentage gemeenten/instellingen dat tevreden is over de ondersteuning van de steunfunctie-instellingen.	P2/OD2	stimulering sportdeelname			
		Percentage gemeenten/instellingen dat de ondersteuning daadwerkelijk heeft kunnen toepassen.					
OD3	C. De provincie streeft naar een sluitende keten in jeugdbeleid voor de jeugd tussen de 4 en 23 jaar.	Percentage gemeenten/instellingen dat tevreden is over de ondersteuning van de steunfunctie-instellingen.			A2/OD3	ondersteunen gemeenten bij aanpak problematiek van dak- en thuislozen en zwerfjongeren	
		Percentage gemeenten/instellingen dat de ondersteuning daadwerkelijk heeft kunnen toepassen.					
OD4	D. De provincie streeft naar een verhoging van de sociaal-culturele omgevingskwaliteit met speciale aandacht voor het platteland en sociale cohesie.	Percentage gemeenten/instellingen dat tevreden is over de ondersteuning van de steunfunctie-instellingen.	P3/OD4	aandacht voor leefbaarheid platteland			
		Percentage gemeenten/instellingen dat de ondersteuning daadwerkelijk heeft kunnen toepassen.					
OD5	E. Alle inwoners van de provincie Noord-Holland kunnen 7 dagen per week en 24 uur per dag een beroep doen op de THD.	Bereikbaarheid Telefonische Hulpdienst .			A3/OD5	subsidiëren Telefonische Hulpdienst	
OD6	De provincie streeft naar een betere afstemming tussen vraag en aanbod in de jeugdzorg, zodat de gewenste zorg binnen landelijke geaccepteerde wachttijden voorhanden is.	Aantal wachtenden voor geïndiceerde jeugdzorg (bij gelijkblijvende instroom).			A4/OD6	subsidiëren Bureau Jeugdzorg, inclusief Advies en Meldpunt Kindermishandeling	
		Wachttijd in dagen.			A5/OD6	extra geld inzetten voor terugdringen wachtlijsten	
		Aantal wachtenden bij het AMK.			A6/OD6	bevorderen samenwerking tussen gemeentelijk jeugdbeleid en provinciale jeugdzorg	
		Het aantal regio's met een zorgstructuur rond scholen.					
		Percentage voortijdige schoolverlaters tussen de 18 en 24 jaar.					

Operationele Doelstelling (OD)		Effectindicator	Prestaties (P)		Activiteiten (A)	
OD7	a. Samenhangend voorzieningenniveau op het gebied van wonen, welzijn en zorg voor mensen met een zorgvraag in wijken en buurten.	Aantal gemeenten waar een samenhangend voorzieningepakket aanwezig is.	P4/O7	uitbreiding Stimuleringsprogramma Wonen, Welzijn en Zorg	A7/OD7	subsidiëren 5 nieuwe meerjarig voorbeeldgemeenten
					A8/OD7	subsidiëren projecten andere gemeenten
					A9/OD7	ondersteunen (op verzoek van gemeenten) in kader van invoering Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO)
OD8	b. Goed gespreide standplaatsen voor het ambulancevervoer.	Ambulance die binnen 15 minuten na melding ter plaatse zijn.				
OD9	c. Verbetering van collectieve en individuele behartiging van de zorgvragersbelangen.	Een effectieve, slagvaardige organisatievorm i.p.v. 6 regiokantoren.				

Bijlage VII VBTB/SMART Wegen, verkeer en mobiliteitsmanagement

VBTB Toets Begroting 2006 provincie NH						
Programma: 2.3 Wegen, verkeer en mobiliteitsmanagement						
	Criteria	OD1	OD2	OD3	OD4	OD5
Specifiek	Is de te leveren prestatie voldoende specifiek en niet voor meerdere uitleg vatbaar?	ja	ja	ja	ja	nee
Prikkelend	Is een streefwaarde opgenomen?	ja	ja	ja	ja	ja
Tijdgebonden	Is aangegeven wanneer c.q. binnen welke periode het effect/probleem moet zijn bereikt/opgelost?	nee	ja	nee	nee	nee
	Is een tijdpad met tussentijds te realiseren streefwaarden opgenomen?	nee	ja	nee	nee	nee
Meetbaar/toetsbaar	Kan op basis van de huidige formulering de realisatie van de doelstellingen tussentijds gevolgd worden a.d.h.v. prestatiegegevens en/of evaluatieonderzoek?	nee	ja	ja	ja	ja
	Is informatie over de nulsituatie opgenomen? Is een indicator opgenomen?	ja	ja	ja	ja	ja
AD	<i>Vlot en veilig door Noord-Holland.</i>					
OD1	Vlot	<i>Bereiken c.q. minimaal handhaven van een gemiddelde snelheid van 60 km per uur op het hoofdwegenet en 50 km per uur op het provinciale wegenet (BUBEKO).</i>				
OD2	Veiligheid	<i>Verminderen van het aantal verkeersslachtoffers, conform de doelstelling in VVPNH (= vertaling van de rijksdoelstelling naar N-H, mits het Rijk voldoende middelen beschikbaar stelt) zowel: voor het provinciale wegenet in heel N-H als alle wegen.</i>				
OD3	--	<i>Provinciale wegen en busbanen voldoen aan de eisen van veiligheid, bereikbaarheid, comfort, aanzien, leefbaarheid en milieu.</i>				
OD4	Veiligheid	<i>Vaarwegen en kunstwerken voldoen aan de veiligheidsnormen.</i>				
OD5	Vlot	<i>Vaarwegen en kunstwerken voldoen aan de functionele en beschikbaarheidseisen.</i>				

Bijlage VIII VBTB/SMART Welzijn en (jeugd)zorg

VBTB Toets Begroting 2006 provincie N-H										
Programma: 2.9 Welzijn en (jeugd)zorg										
	Criteria	OD1	OD2	OD3	OD4	OD5	OD6	OD7	OD8	OD9
Specifiek	Is de te leveren prestatie voldoende specifiek en niet voor meerdere uitleg vatbaar?	nee	ja	nee	nee	nee	ja	ja	ja	ja
Prikkelend	Is een streefwaarde opgenomen?	nee	nee	nee	nee	ja	ja	ja	ja	ja
Tijdgebonden	Is aangegeven wanneer c.q. binnen welke periode het effect/probleem moet zijn bereikt/opgelost?	nee	nee	nee	nee	nee	ja	ja	nee	nee
	Is een tijdpad met tussentijds te realiseren streefwaarden opgenomen?	nee	nee	nee	nee	nee	nee	nee	nee	nee
Meetbaar/toetsbaar	Kan op basis van de huidige formulering de realisatie van de doelstellingen tussentijds gevolgd worden a.d.h.v. prestatiegegevens en/of evaluatieonderzoek?	Is informatie over de nulsituatie opgenomen?	nee	nee	nee	nee	nee	nee	ja	ja
		Is een indicator opgenomen?	ja	ja	ja	ja	ja	ja	ja	ja
AD	<i>Een voor alle Noord-Hollandse burgers algemeen toegankelijke sociale infrastructuur, met hoogwaardige voorzieningen op het gebied van (jeugd)zorg en tweedelijns welzijnsvoorzieningen.</i>									
OD1	--	<i>A. De provincie streeft naar een grotere mate van integratie, diversiteit en emancipatie.</i>								
OD2	--	<i>B. De provincie streeft naar een goede sportinfrastructuur en een toename van sportdeelname met speciale aandacht voor ouderen, jongeren en gehandicapten.</i>								
OD3	--	<i>C. De provincie streeft naar een sluitende keten in jeugdbeleid voor de jeugd tussen de 4 en 23 jaar.</i>								
OD4	--	<i>D. De provincie streeft naar een verhoging van de sociaal-culturele omgevingskwaliteit met speciale aandacht voor het platteland en sociale cohesie.</i>								
OD5	--	<i>E. Alle inwoners van de provincie Noord-Holland kunnen 7 dagen per week en 24 uur per dag een beroep doen op de THD.</i>								
OD6	--	<i>De provincie streeft naar een betere afstemming tussen vraag en aanbod in de jeugdzorg, zodat de gewenste zorg binnen landelijk geaccepteerde wachttijden voorhanden is.</i>								
OD7	--	<i>a. Samenhangend voorzieningenniveau op het gebied van wonen, welzijn en zorg voor mensen met een zorgvraag in wijken en buurten.</i>								
OD8	--	<i>b. Goed gespreide standplaatsen voor het ambulancevervoer.</i>								
OD9	--	<i>c. Verbetering van collectieve en individuele behartiging van de zorgvragersbelangen.</i>								